

Kehittyvä etäopetus instrumenttiopinnoissa

Tapaustutkimus SASKY koulutuskuntayhtymän Ylä-Satakunnan musiikkiopistossa 2021

Ville Koppanen

OPINNÄYTETYÖ
Helmikuu 2022

Musiikin ylempi tutkinto-ohjelma
Musiikkipedagogi (ylempi AMK)

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Musiikin ylempi tutkinto-ohjelma
Musiikkipedagogi (ylempi AMK)

KOPPANEN, VILLE:

Kehittyvä etäopetus instrumenttiopinnoissa
Tapaustutkimus SASKY koulutuskuntayhtymän Ylä-Satakunnan musiikkiopis-
tossa 2021

Opinnäytetyö 92 sivua, joista liitteitä 41 sivua
Helmikuu 2022

Vuoden 2020 alkukeväänä maailmalla siirryttiin COVID-19-pandemiasta johtuen laajasti etätöihin ja -opetukseen. Ylä-Satakunnan musiikkiopistossa siirryttiin ensimmäisen kerran etäopetukseen 23.3.2020. Musiikkiopiston oppilaille ja opettajille hankittiin nykyaikaiset etäopetusvälineet, jotta pystyttiin turvaamaan harrastuksen jatkuvuus sekä laadukas etäopetus. Opinnäytetyössä toteutettiin kysely keväällä 2021, jonka tarkoituksena oli selvittää musiikkiopiston oppilaiden ja heidän huoltajiensa asiakastytyväisyyttä sekä mielipidemittauksen avulla saada palautetta instrumentin etäopetuksesta. Opinnäytetyön keskeisimmät tutkimusongelmat olivat: Mikä on Ylä-Satakunnan musiikkiopiston oppilaiden ja heidän huoltajiensa asiakastytyväisyys tällä hetkellä? Millä tavoin instrumentin etäopetus on toteutunut ennen COVID-19-pandemiaa ja sen aikana? Mitä instrumentin etäopetukselta toivotaan tulevaisuudessa?

Ylä-Satakunnan musiikkiopistossa toteutetusta kyselystä kävi ilmi, että asiakastytyväisyys oli pysynyt liki samana, kun verrataan vuoden 2015 ja 2021 kyselyiden tuloksia. Eniten muutosta toivottiin kommunikointiin oppilaiden, vanhempien ja opettajien välille sekä asiakasmaksujen suuruuteen. Kansainvälisistä lähteistä kävi ilmi, että instrumentin etäopetuksessa on haasteita, jotka yhdistivät kaikkia tutkimustuloksia. Osalle oppilaista etäopetus toimi erittäin hyvin ja osalle ei yhtään. Vaikka laitteet ja välineet olivat kunnossa etäopetusta ajatellen, oppilaat ja opettajat eivät kuitenkaan kokeneet saaneensa ollenkaan tai riittävästi siihen ohjausta. Instrumentin etäopetuksen tulevaisuuden osalta odotukset olivat eriäviä.

Kansainvälinen tutkimustulos ja osittain tämä työ vahvistavat ymmärrystä instrumentin etäopetuksen mahdollisuuksista ja haasteista. Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää Ylä-Satakunnan musiikkiopiston asiakastytyväisyyden parantamisessa ja instrumentin etäopetuksen kehittämisessä.

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Master`s Degree Programme in Music

KOPPANEN, VILLE:
Evolving Distance Learning in Instrumental Studies
Case Study at Ylä-Satakunta Music Institute in 2021

Bachelor's thesis 92 pages, appendices 41 pages
February 2022

Ylä-Satakunta Music Institute is a part of SASKY Municipal Education and Training Consortium. In the early spring of 2020, the COVID-19 pandemic forced Ylä-Satakunta Music Institute into a distance teaching mode. It purchased high quality equipment for its students and teachers to support the transition into online learning and teaching.

The purpose of this study was to chart the students' and their parents' satisfaction of instrument teaching in distance mode before and during the COVID-19 pandemic. The aim was also to find out future wishes for instrument teaching in distance mode.

The data were collected through a survey carried out in Ylä-Satakunta Music Institute in spring 2021 and by examining Finnish and international research results.

It was found that customer satisfaction had mostly stayed the same. Before the pandemic, there was hardly any distance teaching. The students and teachers relate to distance teaching in very different ways.

The finding indicated that even though the equipment and applications used in distance teaching were adequate, the students' and teachers' insufficient skills in utilizing them limited the possibilities to develop online instrument teaching.

Key words: distance learning, instrument teaching, music college

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TEOREETTINEN VIITEKEHYS	8
2.1	SASKY koulutuskuntayhtymä, Ylä-Satakunnan musiikkiopisto	8
2.2	Oppimiskäsityksiä	9
2.3	Etäopetuksen historia ja määritelmä	12
2.4	COVID-19-pandemian vaikutukset.....	14
2.5	Etäopetus Ylä-Satakunnan musiikkiopistossa.....	16
3	TUTKIMUKSEN METODOLOGIA JA TOTEUTUS	19
3.1	Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus.....	19
3.2	Kyselylomaketutkimus.....	20
3.3	Likertin asteikko	21
3.4	Kyselytutkimuksen toteutus.....	21
4	TULOKSET	23
4.1	Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys.....	23
4.2	Toteutunut otos ja katonanalyysi.....	23
4.3	Palautuneiden lomakkeiden tarkastus.....	25
4.4	Kyselylomakkeen tulokset.....	25
4.4.1	Kyselyn perustiedot	26
4.4.2	Asiakastyytyväisyys musiikkiopistossa	27
4.4.3	Oppilas musiikkiopistossa	29
4.4.4	Opettaja musiikkiopistossa	30
4.4.5	Hallinto musiikkiopistossa.....	31
4.4.6	Instrumentin etäopetus COVID-19-pandemian aikana	33
4.4.7	Instrumentin etäopetus COVID-19-pandemian jälkeen	35
4.5	Keskeisimmät tulokset	37
5	POHDINTA	41
	LÄHTEET.....	47
	LIITTEET	52
	Liite 1. SASKY koulutuskuntayhtymän tutkimuslupahakemus	52
	Liite 2. Tarkka suunnitelma kyselystä	57
	Liite 3. Tiedotuskirje tutkittaville	58
	Liite 4. Tietosuojailmoitus.....	59
	Liite 5. Kyselylomake	62
	Liite 6. Eettinen pohdinta	72
	Liite 7. Viranhaltijapäätös.....	73

Liite 8. Kyselylomakkeen vastausten sukupuolijakauma.....	75
Liite 9. Musiikkiopiston asiakastyytyväisyyskysely, toukokuu 2015	76
Liite 10. Avoin kommenttikenttä, kysely 2021	85
Liite 11. Etäopetus ennen COVID-19-pandemiaa.....	87
Liite 12. Ennakkoraportti, elokuu 2021.....	88

1 JOHDANTO

Viimeisen kahden vuoden aikana musiikin taiteen perusopetus on ollut suuressa murroksessa. COVID-19-pandemia on saanut Suomen musiikkikentänkin ottamaan ison digiharppauksen. Musiikin taiteen perusopetus instrumenttiopetuksessa on ollut yksi niistä harvoista harrastuksista, joka on voinut jatkua laajoista etäopetusjaksoista huolimatta. Tässä työssä keskitytään kyselyn perusteella tutkimaan Ylä-Satakunnan musiikkiopiston oppilaiden ja heidän huoltajiensa nykyistä asiakastyytyväisyyttä ja mielipiteitä instrumentin etäopetuksesta ajalta ennen COVID-19-pandemiaa, sen aikana, ja mitä etäopetuksen tulevaisuudelta toivotaan. Tutkimuksesta rajattiin ryhmäopetus, esimerkiksi yhtye- ja orkesteritoiminnan ja musiikin hahmottamisaineiden opetus, ja opettajat pois.

Luvussa kaksi muun muassa kerrotaan, millainen toimija SASKY koulutuskuntayhtymän Ylä-Satakunnan musiikkiopisto on ja miten etäopetus on historiallisesti kehittynyt tähän päivään asti. Esiin nostetaan kansainvälisiä tutkimustuloksia etäopetuksen nykytilan pohdinnan tueksi. Luvussa kolme perustellaan valitut tutkimusotteet ja kerrotaan käytetyistä tutkimusmenetelmistä.

Luvussa neljä pohditaan tutkimuksen luotettavuutta, eettisyyttä ja toteutunutta otosta. Siinä kerrotaan suunnitelman mukaan edenneestä kyselyprosessista ja havainnollistetaan tutkimuksen tuloksia kuvioilla, joista on helppo nähdä vastausten yleinen trendi. Musiikkiopiston tämänhetkinen asiakastyytyväisyyden tila esitetään mitattavassa muodossa. Kyselytutkimuksen vastausprosentti oli pieni koskien vain 8 prosenttia musiikkiopiston oppilaista. Toisaalta aiempien musiikkiopiston kyselyiden vastausprosentti vastasi tuota samaa lukemaa. Laajoja yleistyksiä ei tästä tutkimuksesta voi tai kannata tehdä, mutta se antaa hieman osviittaa siitä, miten etäopetus on heijastunut tämän tutkimuksen kohteena olevan musiikkiopiston oppilaisiin. Kansainväliset ja kansalliset tutkimustulokset tukevat pohdintoja.

Luvussa viisi kootaan esille tuotu tieto yhteen ja pohditaan ratkaisuja. Asiakastyytyväisyyden osalta tuodaan esiin kriittisimmät korjausehdotukset. Kansainvälisten tutkimusten ja tämän opinnäytetyön kyselyn vastausten pohjalta pyritään

esittämään kehitysideoita, miten etäopetusta voisi tulevaisuudessa järjestää ja kehittää. Tuloksista toivotaan saavan esitettyä varovaista näkymää siitä, mihin suuntaan etäopetusta voisi laajemminkin kehittää.

2 TEOREETTINEN VIITEKEHYS

2.1 SASKY koulutuskuntayhtymä, Ylä-Satakunnan musiikkiopisto

Opinnäytetyöni selvittää SASKY koulutuskuntayhtymän alla toimivan Ylä-Satakunnan musiikkiopiston asiakkaiden eli oppilaiden sekä heidän vanhempiansa tämänhetkistä asiakastyytyvää ja instrumenttiopetuksen tilaa koronaviruksesta johtuvien pitkien etäopetusjaksojen aikana ja sen jälkeen. Harvaan asuttujen seutujen musiikkiopistoiden haasteena on ollut jo useamman vuoden ajan löytää uusia oppilaita, sekä saada jo opistossa olevat oppilaat jatkamaan opintojaan. Voisiko laadukas ja kehittyvä etäopetus olla yksi ratkaisusta?

SASKY koulutuskuntayhtymä järjestää, ylläpitää ja kehittää toisen asteen ammatillista koulutusta sekä yleissivistävää koulutusta Satakunnan ja Pirkanmaan alueella yhteensä n. 7 400 opiskelijalle (Sasky 2021a). SASKY koulutuskuntayhtymän Ylä-Satakunnan musiikkiopisto tarjoaa musiikin laajan oppimäärän mukaista opetusta musiikin perusopintoihin sekä syventäviin opintoihin Parkanossa, Ikaalissa ja Kihniössä n. 250 oppilaalle (Sasky 2021b).

Musiikkiopistossa opiskelu on oppilaslähtöistä, se tukee elinikäistä oppimista sekä antaa valmiudet jatko-opintoihin. Yhteistyö paikallisesti, maan laajuisesti sekä kansainvälisesti luo moniarvoista ja uudistuvaa kulttuuriperintöä musiikkikasvatuksen keinoin kestäväälle tulevaisuudelle. Solistisissa opinnoissa eli instrumenttiopinnoissa oppilas perehtyy laajasti pääinstrumenttinsa tekniikkaan, ilmaisumahdollisuuksiin, ohjelmistoon, improvisoimiseen sekä pitkäjänteiseen harjoitteluun. Esiintymistilanteet ja niissä onnistumiset tulevat oppilaille tutuiksi. (Lehtinen 2018a, 2–3.)

Musiikkiopintojen eteneminen koostuu kolmesta eri kokonaisuudesta: Varhaisiän musiikkikasvatus/soitinvalmennus, perusopinnot sekä syventävät opinnot. Laskennallisesti 800 tuntia kestäviin perusopintoihin sisältyy oman instrumentin opiskelua, yhteismusisointia ja yhdessä työskentelyä, musiikin hahmotusaineet sekä

vapaavalintaisesti valittavia aineita. Syventävät opinnot koostuvat ”oppilaan näköisestä” lopputyöstä, yhteismusisoinnista, oman instrumentin opiskelusta, hahmotusaineista ja valinnaisista opinnoista. (Lehtinen 2018b, 3.)

2.2 Oppimiskäsityksiä

Instrumentin oppimista yleisellä tasolla voidaan tarkastella kolmella 1900-luvulla esitetyllä yleisellä mallilla ja teorialla. Behaviorististen mallin vahvistamista sovelletaan erityisesti musiikin oppimisessa. Malli nojaa vahvasti toistojen lukumääriin ja siihen, että opettaja palkitsee oppilasta välittömästi onnistuneen suorituksen jälkeen. Palautteen merkitys on erittäin korostunutta, ja sillä on oppimista tukeva vaikutus, kun suoritus toistetaan heti uudelleen. Oppimisprosessista pyritään rakentamaan askeleittain etenevää, aivan kuten tietokoneavusteisessa musiikinopetuksessa, jossa sovellus antaa oppilaan tasoa vastaavia tehtäviä, korjaa suoritusta ja lopuksi palkitsee oikein menneen tehtävän positiivisella musiikilla. (Ahonen 2004, 16–28.)

Kognitiivinen malli muodostui vastareaktionä behavioristiselle mallille. Ympäristöä ja sen vaikutusta ei niinkään nähty enää merkittäväksi, vaan ihmistä tarkasteltiin kuten tiedonkäsittelyjärjestelmää tietokoneessa. Käyttäytymisen muutokseen johtavat tietorakenteiden muutokset. Opettaja voi suunnata oppilaan prosessia ja auttaa kehittämään ajattelua, mutta ainoastaan silloin, jos hänellä on käsitystä oppilaan käsitteellisistä tietorakenteista. Aistimustason lisäksi aktiivinen mielensisäinen tiedonkäsittely sisältää muistamista, tulkitsemista, hahmottamista, ongelmanratkaisua ja päättelyä, joiden pohjalta oppilas saa valmiiksi mielekkään kokonaisuuden. (Emt. 2004, 16–28.)

Situatiivisen mallin mukaan oppiminen pohjautuu sosiaaliseen vuorovaikutukseen, joka tuottaa tietoa toiminnan välityksellä. Kasvuympäristöllä ja nykyisillä sekä menneillä sukupolvilla on suuri merkitys. Ympäristön säätelemät käytännöt (traditiot) johtavat aina hieman erilaisiin lopputuloksiin riippuen siitä, minkälaista musiikkia oppija kohtaa. Kuoro-, orkesteri- ja yhtyetoiminta ovat tästä hyviä esi-

merkkejä. Niissä on taitotasoltaan hyvin eri-ikäisiä ja -tasoisia oppijoita, mutta sosiaalisen energian ja yhteisin ponnistuksin saadaan aikaan enemmän, kuin yksilötasolla. Tänä päivänä mallia ilmentävät kaikista parhaiten musiikkiopistojen antamat yksilötunnit sekä erikseen järjestettävät mestarikurssit. (Emt. 2004, 16–28.)

Toisaalta Ojalan ja Väkevän (2006) mukaan nykyisin vallalla olevat teoriat ovat pääosin konstruktivistisia. Oppimiskäsityksen mukaan oppiminen on toiminnaltaan aktiivista, jossa on suuri merkitys tietämyksen ja taitamisen vuorovaikutuksesta ympäristöön. Paradigma eli yleisesti hyväksyty ajattelutapa tai suuntaus toki aina vaihtuu, kun kriisin kohdatessa arvioidaan käsityksiä uudelleen. Äänen tallennustekniikan kehityksen ja ylipäätään musiikkiteknologian kehityksen myötä on siirrytty suurin osin konstruktivistisen paradigman mukaisiin käsityksiin opettamisesta ja oppimisesta. (Ojala & Väkevä 2006, 55–56.)

Ahonen (2004) toteaa, että konstruktivismin suuntaus, sosiokognitiivinen teoria, on noussut hallitsevaksi näkökulmaksi oppimiskäsityksissä (Ahonen, 2004, 155). Pedagogiset mallit, työtavat sekä menetelmät, joita käytetään, ovat sosiokonstruktivistisia tai sosiokulttuurisia oppimiskäsityksiä, eli yksilö ja hänen ympärillään oleva sosiaalinen yhteisö muodostavat tietoa sosiaalisena toimintana. (Tisari, ym., 2004, 19–20.) Myös vuonna 2017 julkaistussa taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa todetaan, että oppilas on aktiivinen toimija, joka muun muassa oppii asettamaan tavoitteita ja toimimaan yhdessä muiden kanssa sekä vuorovaikutukseen ympäristönsä kanssa. (Opetushallitus, 2017, 11.)

Kun mietitään oppimiskäsityksiä, joista saisi parhaiten vedettyä yhtäläisyyksiä nykypäivän etäopetukseen, lienee Siemensin ja Downesin (2021) konnektivismin teoria lähinnä sitä. Konnektivismin mukaan tieto ja tiedon oppiminen ovat jakautuvia, eli ne eivät ole tietyssä paikassa, vaan koostuvat verkostoista, jotka yhdistävät yksilöiden, yhteisöjen, järjestöjen ja niitä yhdistävien teknologioiden kokemukset ja vuorovaikutuksen. Tieto nähdään sulavana ja dynaamisena prosessina, joka virtaa ihmisten ja esineiden verkostojen läpi. Tieto asuu verkostoissa

ilman että yksikään yksilö välttämättä pitää sitä hallussaan, ja se voidaan tallettaa erilaisiin digitaalisiin muotoihin. (Kotzee & Palermos 2021, 502.)¹

---

¹ "Connectivism asserts that knowledge and learning knowledge are distributive, i.e., they are not located in any given place, but instead consists of networks of connections formed from experience and interactions between individuals, societies, organizations and the technologies that link them. Knowledge is viewed as a process, fluid and dynamic flowing through networks of humans and their artifacts. ... Knowledge resides within networks, without any individual necessarily possessing it, and it can be stored in a variety of digital formats." (Kotzee & Palermos 2021, 502.)

2.3 Etäopetuksen historia ja määritelmä

Etäopetus-termin tarkka määrittäminen on haastavaa, sillä se sisältää laajasti erilaisia toimintatapoja. Yleisistä määritelmistä voidaan kuitenkin saada tukea:

Keeganin (1990, 30) viisiosainen etäopetuksen määritelmää voidaan hyödyntää musiikin etäopetuksen määrittelyssä. Määritelmässä pyritään – äärimmäisyyksiä varoen – kattamaan kaikki etäopetuksen piirteet. Niitä ovat hänen mukaansa:

- opettajan ja oppilaan maantieteellinen etäisyys,
- teknisten apuvälineiden käyttö,
- kahdensuuntainen vuorovaikutus,
- yksilöllinen opetus ja
- tukiorganisaation merkitys. (Ruippo 2009, 363.)

Matti Ruippo (2006) on kuvannut musiikinopetuksen- ja opiskelun omia erityispiirteitä musiikin verkko-opetuksessa seuraavasti:

Musiikinopetuksella ja -opiskelulla on omat erityispiirteensä kaikilla koulutusasteilla. Tällaisia piirteitä ovat mm.:

- Opiskelutilanteet rakentuvat suhteellisesti enemmän auditiivisuuden kuin visuaalisuuden varaan.
- Oppiminen tapahtuu paljolti toiminnan myötä.
- Non-verbaali vuorovaikutus on musiikin tekemisessä ja opiskelussa korostuneesti esillä. (Musiikinopiskelulla ei tietenkään tarkoiteta pelkästään soiton tai laulun opetusta vaan myös yhtyesoittoa, kuorolaulua, musiikkiliikuntaa, musiikin historiaa, jne.) (Ruippo 2006, 271.)

On kiistanalaista, milloin termiä ”etäopetus” on käytetty ensimmäisen kerran. Aikaisin maininta on maaliskuulta 1728, jolloin Boston Gazette mainosti postitse lyhyitä oppitunteja. Etäopetus (distance education) on sittemmin esiintynyt Amerikan Wisconsinin yliopiston luettelossa vuonna 1892, ja Saksassa sekä Ranskassa 1960-luvulla – tosin omilla termeillään (Fernunterricht ja tèle-enseignement). Etäopetus-termiä käytettiin Suomessa 1980-luvulle asti, sittemmin kirjeopetuksesta 1850-luvulta asti muotoutunut monimuoto-opetus vakiinnutti paikansa suomalaisessa termistössä. Kansainväliset termit eivät tunne käsitettä monimuoto-opetus. (Saarinen 2001,6–9.)

Kehittyvien datan siirtojärjestelmien ja tietoteknisten sovellusten ansiosta verkko-opetus kehittyi Suomessa 1990-luvulla. ISDN-puhelinverkkojärjestelmä (Integrated Services Digital Network) tarvitsi toimiakseen puhelinverkkoyhteyksiä, jotka olivat aikaveloitteisia. Onneksi 2000-luvulle tultaessa tietoverkkoyhteydet ja Ethernet-protokolla yleistyivät. Toisaalta Ruippo (2015) toteaa, että instrumenttiopetuksessa vaadittavien hengitysongelmien ja lihasjännitysten korjaaminen ei vielä onnistu etäyhteyksien kautta. (Ruippo 2015, 25, 89–90.)

Tavoite, sisältö ja menetelmä ovat opetuksen kolme keskeisintä tekijää. Virtuaaliset oppimisympäristöt ja -välineet vaikuttavat ainoastaan opetuksen menetelmiin, ei niinkään tavoitteisiin tai sisältöihin. Diginatiivien teknologiaosaaminen vahvistaa kaksisuuntaista oppimista: Opettaja voi kehittää omaa toimintaansa ja taitojansa diginatiivien löytämistä ratkaisuista ja oivalluksista. Koska opettaja ei ole aina välttämättä läsnä virtuaalisessa ympäristössä, oppijan itseohjautuvuus ja opiskelemaan oppimisen taidot korostuvat. Opettajan on myös hyvä tiedostaa, että oppijoilla voi olla hyvinkin erilaisia tapoja oppia. Osallistuva kokija haluaa ratkoa ongelmia ja soveltaa oppimaansa uusiin tilanteisiin ja pohdiskeleva havainnoija arvostaa aikaa ja tilaa asiantuntijaopettajan loogisesti esitettyä opetuksena. Konkreettinen kokija pitää opetuksen liittämistä tulevaan uraan tai omiin kokemuksiin mielekkäänä ja abstrakti käsitteellistäjä pohtii mieluiten itsenäisesti malleja sekä teorioita. (Mäkitalo & Wallinheimo, 2012, 30–31, 88–89.)

Oppijälähtöisessä tarkastelussa iso osa opettamisesta tapahtuu vuorovaikutuksen ei-kielellisellä alueella (ihmisen kohtaaminen ja hyväksyminen musiikillisen toiminnan kautta), ei niinkään pelkän motorisen, taiteellisen tai tiedollisen suorituksen pohjalta (Jordan-Kilkki, Kauppinen & Viitasalo-Korolainen 2013, 160). Ylipäätään tulisi ajatella, että erilaiset verkkoympäristöt tarjoavat useita eri mahdollisuuksia prosessimaiseen oppimiseen ja verkostoitumiseen. Oppijalta verkko-opiskelu vaatii itseohjautuvuutta, oma-aloitteisuutta, kykyä tunnistaa oma asiantuntijuutensa sekä luottamusta omiin kykyihinsä oppijana. (Salavuo 2009, 359.)

Nykypäivän verkko-opetuksessa käytetään synkronisia ratkaisuja, esimerkiksi Microsoft Teams, Zoom ja Google Meets, joissa opettaja ja oppilas voivat työ-

kennellä samanaikaisesti. Näistä Teams ja Meets palvelevat instrumenttiope-
tusta vielä toistaiseksi huonosti, koska ääniasetukset rajoittuvat vain taustakohi-
nan suodattamiseen. Zoomin ylivertaisuutta musiikinopetuksessa puoltaa sen
laajat ja säädettävät ääniominaisuudet: automaattisen tasosäädön, matalien taa-
juuksien suodatuksen ja taustahälyn vaimennuksen saa poistettua Original
Sound-toiminnolla, joka parantaa äänenlaatua merkittävästi. Lisäksi High Fidelity
Music Mode -toiminto antaa parhaan äänenlaadun kaksinkertaistamalla äänikais-
tan bittivirran. (Ruippo, Suonikko & Vartiainen 2021, 41.)

Toki ei sovi unohtaa vielä toistaiseksi vain ammattikorkeakoulujen ja Sibelius-
Akatemian käytössä olevia LoLa-järjestelmiä (Low Latency). LoLa tarjoaa reaali-
aikaisen vuorovaikutuksen verkossa, joka sopii esimerkiksi yhteismusisointiin
sen audiovisuaalisuuden ja matalan latenssin (viive) vuoksi. Suuren yleisön tie-
toisuuteen järjestelmä tuli jo vuonna 2010 Triesten konservatorio Tartinin (Italia)
ja Pariisin IRCAM:n (Institut de recherche et coordination acoustique/musique,
Ranska) välillä pidetyssä pianoduokonsertissa. LoLa-järjestelmä vaatii toimiak-
seen tietokoneohjelmiston, tietokoneesta äänen ja videokuvan oheislaitteineen
lisäksi vakaan ja nopean symmetrisen verkkoyhteyden osallistujien välillä. Yhtey-
den tulee olla vähintään 1 Gbit/s, johon 5G-mobiiliyhteys ei niin hyvin taivu sen
epävakaasta yhteydestä, tukiaseman ja internetin välisestä latenssista, mobiili-
päälaitteen ja tukiaseman välisestä ilmalatenssista sekä korkeataajuisen radio-
aaltojen heikon materiaaliläpäisyn vuoksi. (Sallinen 2021.) LoLa 2.0-ohjelmisto-
version ensimmäinen testi toteutui Tallinnan, Turun ja Vilnan välillä 26.4.2021
(Tuohino 2021).

2.4 COVID-19-pandemian vaikutukset

Koronavirus (SARS-CoV-2) löydettiin 31.12.2019 Kiinan Wuhanissa, josta rapor-
toitiin joukko keuhkovirustapauksia. Koronavirus (COVID-19) julistettiin pandemi-
aksi Maailman terveysjärjestö WHO:n toimesta 11.3.2020. (WHO 2020.) Hallitus
linjasi suljettavaksi muun muassa vapaan sivistystyön tilat, ja niissä järjestettävä
lähiopetus keskeytettiin 18.3.2021 alkaen. Poikkeuksena lähiopetuksessa jatkoii-

vat varhaiskasvatus, esiopetuksen ja koulujen 1–3.-luokkien oppilaat, joiden vanhemmat työskentelevät yhteiskunnan kannalta kriittisillä aloilla. (Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Valtioneuvoston viestintäosasto 2020.) Opetus, ohjaus ja opiskelu järjestettiin digitaalisia oppimisympäristöjä- ja ratkaisuja, etäopiskelua ja itsenäistä opiskelua hyödyntäen (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2020).

SASKY koulutuskuntayhtymän Ylä-Satakunnan musiikkiopistossa siirryttiin etäopetukseen ensimmäisen kerran 23.03.2020 (Lehtinen, 2020). Facebookkin perustettu ”Musiikin etäopetus”- ryhmä sai hetkessä valtavasti uusia jäseniä. Ryhmän jäsenet alkoivat aktiivisesti jakamaan kokemuksia, tietoa, vinkkejä, osamista ja tukea ryhmässä. (Facebook 2020.)

Tähän päivään mennessä kansainvälistä tutkimusta koronapandemian vaikutuksista musiikkikentälle on kertynyt hyvin. Yhdysvaltojen Michiganin yliopiston toteuttamaan kyselyyn vastasi 1368 musiikin opettajaa ympäri maan. Kysely pyrki selvittämään kevään 2020 etäopetusjakson ja sen aikaisen politiikan vaikutuksia musiikinopettajiin. Suurimpana nostona ja löytönä oli, että peruskouluissa toimivien musiikinopettajien turhautuminen etäopetuksessa käytettäviin laitteisiin oli merkittävästi suurempaa kuin yläasteella toimivien musiikinopettajien. Suurin osa vastaajista (39,7 prosenttia) suosi Zoom-nimistä sovellusta videoavusteiseen musiikin etäopetukseen. Google Meet oli toiseksi suosituin (31 prosenttia). Kaikista yleisin oppimisen hallintajärjestelmä oli Google Classroom 49,9 prosentilla vastaajista. (Ryan & Whitney 2021, 1, 6.)

Turkin Kocaelin, Marmaran ja Trabzonin yliopistot toteuttivat kyselyn instrumenttiopettajille vuoden 2020 keväällä. Kyselyyn osallistui 201 vastaajaa, jotka työskentelevät satunnaisesti eri instansseissa ja tasoilla. WhatsApp oli selvästi käytetyin sovellus videoavusteiselle etäopetukselle (63,2 prosentilla vastaajista). Instituutioilla oli käytössään omia alustoja ja sovelluksia, joita 47,8 prosenttia vastaajista käytti. Zoom oli kolmanneksi käytetyin sovellus (47,8 prosenttia vastaajaa). Neljä suurinta haastetta, joita vastaajat kokivat instrumenttietäopetuksen aikana, olivat: ääni ei kuulu hyvin (55,7 prosentilla vastaajista), ääni ja kuva eivät

ole synkronoituja (51,7 prosentilla vastaajista), oppilaalla oli haasteita nettiyhteyden kanssa (46,8 prosentilla vastaajista) ja oppilaalla ei ollut soitinta asuinpaikassaan (38,8 prosentilla vastaajista). (Yıldız, Karşal & Bağcı 2021, 184, 188, 192, 193.)

Erityisen merkillepantavaa oli, että suurin osa opettajista ei pystynyt tarjoamaan ongelmiin ratkaisuja. Peräti 51,2 prosenttia vastaajista oli sitä mieltä, että ratkaisua ei löydetty ja 30,3 prosenttia vastasi, että ”ei hajuakaan”. Kiinnostavaa oli myös, että vastaajista 64,2 prosenttia haluaisi antaa instrumenttiopetusta kasvotusten, 32,3 prosenttia vastaajista haluaisi antaa opetusta sekä kasvotusten että etäopetuksena ja kukaan vastaajista ei halunnut antaa vain etäopetusta. (Emt. 2021, 193, 196.)

MUSE-hankkeen toteuttama opettajakysely peilautuu tuloksissa hyvin samanlaisesti kansainväliseen tutkimukseen verrattuna. Kyselyyn osallistui 108 vastaajaa, jotka toimivat musiikinopettajina laajasti eri asteilla, tosin useimmat työskentelivät taiteen perusopetuksen parissa. Selkeästi suosituimmat sovellukset etäopetukseen vastaajien mielestä olivat WhatsApp, Zoom, Google Meet sekä Microsoft Teams. Mielenkiintoista oli, että yli puolet vastaajista eivät osanneet sanoa, millaista internet-yhteyttä heidän oppilaansa käyttivät. Tutkimuksesta selvisi myös, että vastaajista 69 prosentin mielestä työmäärä oli lisääntynyt verkko-opetuksen myötä ja taas toisaalta 61 prosenttia vastaajista koki kehittyneensä opettajana verkko-opetuksen aikana. (Loimusalo-Lipiäinen & Sallinen 2021.)

2.5 Etäopetus Ylä-Satakunnan musiikkiopistossa

Musiikkiopistossa on käytössä Eepos-oppilaitoshallintajärjestelmä, jonka kautta tapahtuu oppilaiden ilmoittautuminen, oppilasrekisterin ylläpito, tilojen hallinnointi, resurssien kirjaaminen ja seuranta, oppilaan ohjaus, viestiminen sekä monipuolinen arviointi (Eepos 2022). Koronapandemian alettua Eepoksen kautta pystyi integroidusti pitämään etäsoittotunteja Meets-sovelluksen kautta. Sittemmin musiikkiopisto on siirtymässä Zoom-sovelluksen käyttöön sen ylivertaisten ääniasetusten vuoksi.

Musiikkiopisto haki marraskuussa 2020 Opetus- ja kulttuuriministeriöltä yleisavustusta musiikkiopiston etäopetuslaitteiston hankintaan musiikin taiteen perusopetuksen jatkuvuuden turvaamiselle. Päätös yleisavustuksen myöntämisestä musiikkiopistolle tuli 30.11.2020. Heti tämän jälkeen kartoitettiin laitteistojen saatavuutta eri toimijoilta. Kävi ilmi, että kaikkein hyödyllisin tapa parantaa etäopetusta musiikkiopistossa oli se, että kohdennetaan suurin osa avustuksesta ulkoisten kamera/mikrofonien hankintaan. Jo jonkin aikaa jatkunut etätyö ja etäopetus perheissä takasi sen, että useimmista kodeista löytyi jo tabletti, tietokone tai läppäri. Panostamalla 250 kpl Zoom Q2n-4K-kamera/mikrofonien tilaamiseen, saatiin useammalle perheelle tarjottua etäopetusvälineet, poiketen alkuperäisestä 100 kpl iPad ja 100 kpl Zoom Q2n-4K hankintasuunnitelmasta.

Avustus tuli käyttää vuoden 2020 loppuun mennessä. SASKY koulutuskuntayhtymässä on käytössä malli, jossa tuotteet voidaan maksaa vasta tavaran saavuttua perille. Hankepuitesopimus erään yrityksen kanssa velvoitti tilaamaan tuotteet kyseiseltä yritykseltä, mutta se ei pystynyt toimittamaan riittävää määrää Zoom-laitteita vuoden 2020 loppuun mennessä. Tilausta tiedusteltiin myöskin viidestä Suomen suurimmasta musiikkiliikkeestä. Thomann oli ainoa yritys, jolta löytyi riittävä määrä tuotteita ja se pystyi toimittamaan tuotteet vuoden loppuun mennessä. Tästä syystä päädyttiin tilaamaan Zoom-laitteet Thomannilta.

Näiden lisäksi tilattiin eräästä yrityksestä muistikortteja sekä USB-johtoja Zoom-laitteita varten. Zoom-laitteet jaettiin ensin opettajille testikäyttöön, jota varten tehtiin opastusvideo. Muutama viikko tämän jälkeen laitteita alettiin jakamaan oppilaille. Opastusvideo Zoom-laitteelle jaettiin myös koteihin. Laitepaketti piti sisälleen Zoom-kamera/mikrofonin, muistikortin sekä USB-johdon. Laitepaketista tehtiin virallinen lainasopimus musiikkiopiston ja oppilaan kesken. Välineet ovat oppilaan käytössä hänen musiikkiopisto-opintojensa loppuun saakka, eikä lainaamisesta peritä vuokraa.

Opetus- ja kulttuuriministeriöltä saadusta yleisavustuksesta etäopetusvälineiden hankintaan tehtiin haastattelut paikallislehtiin Ylä-Satakunta ja Uutis Oiva. Avus-

tus on huomattavasti auttanut musiikkiopistoa toimimaan koronapandemian aikana. Laadukkaat etäopetusvälineet ovat tuoneet mielekkyyttä ja jatkuvuutta opintoihin. Suuri määrä etäopetuspaketteja varmisti sen, että kaikki halukkaat oppilaat saivat sen itselleen. Soittotuntien äänen ja kuvan laatu parani merkittävästi. Laitteita jäi jonkin verran vielä jäljelle, koska kaikki oppilaat eivät niitä halunneet tai tarvinneet. Uudet oppilaat saavat myös halutessaan ne ilmaiseksi musiikkiopisto-opintojen ajaksi käyttöönsä. Toteutunut laitepaketti mahdollistaa myös syrjäisempien seutujen oppilaiden laadukkaan opetuksen. Laadukkaasti äänitetyt soittoläksyt voi tallentaa Zoom-laitteen muistikortille ja esimerkiksi yön aikana lähettää ne opettajalle, vaikka olisi hitaampi internet-yhteys käytettävissä.

3 TUTKIMUKSEN METODOLOGIA JA TOTEUTUS

3.1 Kvantitatiivinen ja kvalitatiivinen tutkimus

Empiirinen tutkimus perustuu teoreettisen tutkimuksen perusteella kehitettyihin menetelmiin. Tutkimuksessa voidaan testata, toteutuuko jokin teoriasta johdettu hypoteesi (olettaus) käytännössä, mutta tutkimusongelmana voi olla myös jonkin ilmiön tai käyttäytymisen syiden selvittäminen tai ratkaisun löytäminen siihen, miten jokin asia pitäisi toteuttaa. Näiden esimerkkien väliin mahtuu runsaasti erilaisia vaihtoehtoja, joille kaikille on yhteistä se, että tavoitteena on vastauksen saaminen tutkimusongelmasta johdettuihin kysymyksiin. (Heikkilä 2014, 12.)

Tutkimusmenetelmän ratkaisee ensisijaisesti tutkimuksen tavoite sekä tutkimusongelma. Eri vaihtoehtoja on useita ja oikean menetelmän valinta on vaikeaa. Tutkimusongelmasta ja tutkimuksen tarkoituksesta riippuen, tutkimusote voi olla kvantitatiivinen eli määrällinen tai kvalitatiivinen eli laadullinen. Tutkimuksessa näitä molempia tutkimusotteita voidaan käyttää myös toisiaan täydentävästi. Kvantitatiivisella, määrällisellä tutkimuksella eli toisin sanoen tilastollisella tutkimuksella pyritään selvittämään prosenttiosuuksiin ja lukumääriin liittyviä kysymyksiä. Standardoidut tutkimuslomakkeet vastausvaihtoehtoineen vaativat tosin edustavan ja suuren otoksen. (Emt. 2014, 12, 14–15.)

Tutkimusotteella yleensä pyritään selvittämään olemassa oleva tilanne, mutta asioiden syitä ei saada selville riittävästi. Määrällinen tutkimus pyrkii vastaamaan kysymyksiin mikä, missä, paljonko ja kuinka usein. Kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus pyrkii selittämään tutkimuskohteen päätösten ja käyttäytymisen syitä. Mahdollisimman tarkalla analysoinnilla tarkastellaan rajattua ja pientä määrää tapauksia. Kvalitatiivista tutkimusta voidaan käyttää sosiaalisten ongelmien tutkimiseen, toiminnan kehittämiseen sekä vaihtoehtojen etsimiseen. Tavoitteena on löytää vastaukset ns. pehmeän tiedon pohjalta kysymyksiin miksi, miten ja millainen. (Emt. 2014, 14–15.)

Tässä tapaustutkimuksessa tutkimusote oli kvalitatiivinen asiakastyytyvyyden syiden selvittävältä osalta ja kvantitatiivinen muiden kysymyksien osalta, jotka olivat selvitetty Likertin asteikkoa hyödyntäen.

3.2 Kyselylomaketutkimus

Tutkimusaineiston yksi perinteisimmistä tavoista kerätä tietoa on kyselytutkimus. Esimerkiksi Yhdysvalloissa 1920-luvulla tilastollisten menetelmien merkittävä lisääntyminen tutkimustulosten analysoinnissa toimi pohjana kyselylomaketutkimuksen yleistymiselle. Kysymysten muotoilu ja tekeminen luovat perustan tutkimukselle, joten ne pitää tehdä huolellisesti. Kysymykset eivät saa olla johdattelevia, vaan niiden tulee olla yksiselitteisiä. (Valli 2010, 103–104.)

Kaikilta kyselyyn vastanneilta kysytään samat kysymykset, samalla tavalla ja samassa järjestyksessä. Kysymysten muoto on vakioitu eli standardoitu. Kun tutkitavat ovat hajallaan ja heitä on paljon, aineiston keräämiseen soveltuu kysely parhaiten. Kyselyn haasteena on, että vastaukset palautuvat hitaasti tutkijalle. Yleensä tutkija joutuu lähettämään uusintakyselyn. (Vilkkä 2007, 28.) Kyselylomakkeen ulkonäöllä on myös merkitystä, vastaako osallistuja kyselyyn. Toisaalta kyselyn alkupuolella olisi hyvä olla helppoja, ns. lämmittelykysymyksiä, mutta taas toisaalta, jos henkilötieto-osion sijoittaa alkuun, voi vastaaja lokeroida itsensä liikaa henkilötietojen rajaamaan rooliin. (Heikkilä 2014, 46.)

Internetkyselyllä voidaan kerätä tietoa nopeasti ja laajalti. Tilasto-ohjelmistoon tallentuviin vastauksiin päästään käsiksi heti kyselyn päätyttyä. Yleisin väline kyselylinkin välittämiseen on sähköposti. Internetkysely toimii hyvin myös esimerkiksi rinnakkaisena tapana kerätä tietoa puhelinhaastattelun ja postikyselyn kanssa. (Emt. 2014, 66.) Internetkyselyn vahvuuksia ovat haastattelijan vaikutuksen merkityksettömyys, vastausten nopea saanti, arkaluonteisten kysymysten esittäminen, vastaajan anonymiteetin säilyminen ja oheismateriaalin käyttömahdollisuus. Negatiivisina puolina toisaalta voidaan pitää pitkien kyselyiden vastausprosenttia, avoimiin kysymyksiin vastaamatta jättämistä, vastauksien tarkkuuden kyseenalaista, väärinkäyttömahdollisuuksia ja lisähavaintojen mahdotto- muutta. (Emt. 2014, 18.) Ylä-Satakunnan musiikkiopistossa kysely toteutettiin sähköisesti sähköpostin välityksellä.

3.3 Likertin asteikko

Mielipiteiden ja asenteiden mittaamisen yksi eniten käytetyistä ja sopivimmista vaihtoehtoista on Likertin asteikko. Kun Rensis Likert esitteli mittaria vuonna 1932, oli vastausvaihtoehtoja ensin seitsemän, mutta nykyään käytetään myös viisi- tai yhdeksänportaisia asteikkoja. Mitta-asteikon keskelle sijoitetaan yleensä ”en osaa sanoa” -vaihtoehto, jolloin vastaajalla on mahdollista olla ottamatta kantaa asiaan. Likert-asteikkoisen mittarin tulisi pääsääntöisesti sisältää pariton määrä vastausvaihtoehtoja. (Valli 2010, 118.)

Ihmiset, jotka eivät mielellään ota lainkaan kantaa, vastaavat useimmiten keskimmäisen vaihtoehdon (3 = en osaa sanoa). Toinen heikkous Likertin asteikossa on se, että jätetään käyttämättä ääripäitä, tyydytään vastaamaan ”melkein eri mieltä” tai ”melkein samaa mieltä”. Likertin asteikon heikkouksina voidaan pitää myös sitä, että vastauksista ei käy ilmi, millaiset painoarvot kysymyksillä on vastaajille. Vastaaja saattaa yrittää myös löytää loogisuutta omiin vastauksiinsa siten, että jälkimmäisiin vastauksiin vaikuttavat ensimmäiset vastaukset. (Heikkilä 2014, 51; Valli 2010, 119.)

3.4 Kyselytutkimuksen toteutus

Prosessi lähti liikkeelle työnantaja SASKY koulutuskuntayhtymän Ylä-Satakunnan musiikkiopiston tarpeesta. Yleissivistävän koulutuksen johtajan, TAMK:n ja tutkijan kesken tehtiin opinnäytetyösopimus (ei liitettä), johon kirjattiin tarkasti työn sisältö. SASKY koulutuskuntayhtymällä oli käytössä erittäin laajat ja tarkat kriteerit tutkimuksen järjestämiselle. Tutkimuslupahakemuksen (liite 1) liitteenä tuli olla tarkka suunnitelma kyselystä (liite 2), tiedotuskirje tutkittaville (liite 3), tietosuojailmoitus (liite 4), aineistonkeruuseen liittyvä materiaali eli itse kysely (liite 5) sekä eettinen pohdinta (liite 6) tai eettisen toimikunnan lausunto. Tarvittavien liitteiden palautettua, yleissivistävän koulutuksen johtaja teki viranhaltijapäätöksen (liite 7) tutkimuksen toteuttamisesta.

Kysymysten muotoiluun käytettiin paljon aikaa ja lopulta päädyttiin poistamaan joitain kysymyksiä, jotka olivat irrelevantteja tutkimuskysymysten osalta. Kysely toteutettiin TAMK:ssa käytössä olevalla sähköisellä E-lomake-editorilla. Kysymykset jaettiin E-lomake-editorissa kahdeksalle eri välilehdelle eli kysymyssivulle. Ensimmäisellä sivulla kysyttiin perustietoja: sukupuoli, oppilaan ikä ja opiskelujen kesto. Toinen sivu keskittyi asiakastyytyvyyteen musiikkiopistossa. Sivulla oli kuusi väittämää, johon pystyi vastaamaan kyllä tai ei. Jos vastasi poiketen väitteestä, pystyi antamaan halutessaan tyhjään ruutuun oman kommentin asiaan liittyen. Lopuissa kysymyssivuissa käytettiin Likertin asteikon mukaista vastausvaihtoehtoa. Arvo viisi tarkoitti erittäin tärkeää tai erittäin hyvää, arvo neljä hyvää tai tärkeää, arvo kolme melko hyvää tai melko tärkeää, arvo kaksi huonoa tai ei niin tärkeää ja arvo yksi erittäin huonoa tai ei ollenkaan tärkeää (liite 5).

Kolmas sivu pyysi viiteen väittämään vastauksia koskien oppilasta musiikkiopistossa. Neljännellä sivulla pyydettiin viiteen eri väittämään vastauksia koskien opettajaa musiikkiopistossa. Viidennellä sivulla pyydettiin seitsemään eri väittämään vastauksia koskien hallintoa musiikkiopistossa. Kuudennella sivulla oli 12 väittämää, joihin pyydettiin vastauksia, mikäli oli saanut etäopetusta ennen COVID-19-pandemian alkamista. Seitsemännellä sivulla oli 12 väittämää, joihin pyydettiin vastauksia koskien etäopetusta pandemian aikana. Viimeisellä kahdeksannella sivulla oli kahdeksan väittämää, jotka keskittyivät aikaan pandemian jälkeen ja siihen, mitä oppilaat ja heidän huoltajansa haluaisivat etäopetukselta tulevaisuudessa (liite 5).

Kyselyt lähetettiin 10.5.2021 musiikkiopiston toimiston välityksellä kaikkien oppilaiden ja heidän huoltajiensa sähköpostiin saatekirjeen kera, koskettaen yhteensä 250 oppilasta. Kyselyn ensimmäinen muistutusviesti lähetettiin toimiston kautta 20.5.2021. Vähäisten vastausten vuoksi yleissivistävän koulutuksen johtaja välitti pyynnön uudestaan vastata kyselyyn toimiston kautta 24.5.2021. Kyselyn vastausten antoaikaa pidennettiin 13.6.2021 saakka, jotta kaikki halukkaat ehtisivät vastata siihen. Väliaikainen rehtori lähetti kesäkirjeen oppilaille toimiston kautta 9.6.2021, jossa muistutettiin vielä uudelleen kyselyyn vastaamisesta. Kyselyyn vastasi 20 henkilöä, joka vastaa kahdeksaa prosenttia oppilaista.

4 TULOKSET

4.1 Tutkimuksen luotettavuus ja eettisyys

Kyselyn vastausten vähäisyys ei antanut aihetta yleistyksille tuloksista. Tuloksien pohjalta pystyi kuitenkin antamaan varovaista suuntaa trendeistä. Läpi prosessin noudatettiin tutkimussuunnitelmaa, jolla käsitellyt tiedot pysyvät ja pysyvät turvassa (liite 1).

Tutkimuksen validius eli pätevyys tulisi todentaa siten, että tutkimusmenetelmä tai mittari mittaa sitä, mitä on tarkoitus mitata. Tutkittavien tulisi ymmärtää kyselylomake, kysymykset ja mittari. Mikäli vastaajat eivät ajattele kuten tutkija olettaa, tulee vääristyneitä tuloksia. Mittaustulosten toistettavuus ja mittauksen kyky antaa ei-sattumanvaraisia tuloksia luovat tutkimukselle luotettavuutta. Kun mitaamisessa on vain vähän satunnaisuutta ja otos edustaa perusjoukkoa, tutkimuksen kokonaisluotettavuus on hyvä. (Vilkkä 2021, 193–194.)

Kysymykset olivat vakioituja eli standardoituja, joten kyselyn sisältö oli samanlainen jokaiselle vastaajalle. Kaikki muut kysymykset olivat merkitty pakollisiksi, paitsi välilehti, jossa kysyttiin kokemuksia etäopetuksesta ajalta ennen COVID-19-pandemiaa. Ennen tutkimusluvan saamista, tuli pohtia tutkimuksen eettisyyttä ja tutustua Arenen (2020) suosituksiin huolellisesti (Arene 2020). Opinnäytetyö on toteutettu ennakkoon suunnitellun prosessin mukaisesti noudattaen hyvän ja eettisen tieteellisen käytännön ohjeistuksia.

4.2 Toteutunut otos ja katonalyysi

Tutkijan on syytä varautua siihen, että mittauksen kohteena eivät ole koskaan aivan kaikki, keille kysely lähetetään, vaan toteutunut otos. Kaikkien muuttujien osalta toteutuneen otoksen edustavuutta ei pysty koskaan tarkistamaan. (Vilkkä 2007, 59.) Kadon laatua pitää aina arvioida määrällisessä tutkimuksessa alla olevan taulukon mukaisesti (taulukko 1).

TAULUKKO 1. Vilkan (2007, 59) mukaan kadon määrän arviointi (Alkula ym. 1995, 113; Heikkilä 2004, 189; Sihvonen 2006.)

Ketkä eivät ole vastanneet kyselyyn tai haastatteluun?	Onko kato ollut systemaattista vai ei-systemaattista (esim. tietyn ikäiset miehet ovat jättäneet vastaamatta)?
Miten vastanneiden jakaumat (esim. taustamuuttajat) asettuvat verrattuna perusjoukon jakaumiin?	Onko otos kadosta huolimatta kokonaan edustava vai osittain edustava?
Pitääkö tuloksia painottaa joissakin ryhmissä tai luokissa?	

Kun kadon määrää arvioi, tuli huomioida kyselyn haasteellinen ajankohta musiikkiopisto-opintoja ajatellen. Merkittävä osa musiikkiopiston oppilaista ja heidän huoltajistaan ei osallistunut kyselyyn ja näin ollen otos oli vain osittain edustava oppilaiden lukumäärään nähden. Se oli valitettavaa tutkijalle, koska olisi haluttu tehdä kyselyiden pohjalta yleistyksiä. Toukokuu oli musiikkiopistoissa aikaa, jolloin tehtiin isotöisiä päättötöitä, tasosuorituksia sekä valmistauduttiin päätöskonsertteihin. Pitkät etäopetusjaksot opiskelussa vaikuttanevat pieneen vastausprosenttiin. Moni perhe saattoi odottaa kesäloman alkua, eikä ylimääräinen kyselyyn vastaaminen houkuttanut.

Kato oli ollut suurimmilta osin ei-systemaattista siinä mielessä, että vastaajiksi saatiin kaikista eri ”opiskelujen kesto”-kategorioista ja vastaajista tasan puolet olivat poikia ja tasan puolet tyttöjä (liite 8). Valitettavasti tutkimuksesta jäivät ulkopuolelle 0–6-vuotiaiden oppilaiden vastaukset. Toisaalta tuon ikäiset oppilaat ovat yleensä ryhmäopetuksessa varhaisiän musiikkikasvatuksessa, eivätkä vielä osallistu instrumenttiopetukseen. Näin ollen otoksen voitiin ajatella olevan suurimmilta osin edustava edellä mainittujen muuttujien osalta, mutta ei missään nimessä niin luotettava, että siitä olisi voinut tehdä yleistyksiä vähäisen vastausmäärän vuoksi. Musiikkiopistolla oli hallussaan jokaisen oppilaan ja huoltajan sähköpostiosoite, johon kyselyt lähetettiin, joten peittovirheeltä oli pystytty välttymään.

4.3 Palautuneiden lomakkeiden tarkastus

Määrällisessä tutkimuksessa tutkimusaineiston kerääminen, tutkimusaineiston käsittely sekä analysointi ja tulkinta ovat erillisiä vaiheita. Aineiston käsittely alkaa, kun kyselyllä, haastattelulla tai havainnoinnilla kerätty aineisto on saatu koottua. Aineiston käsittely tarkoittaa, että lomakkeilla saatu aineisto tarkistetaan, tiedot syötetään ja tallennetaan sellaiseen muotoon tietokoneelle, että sitä voidaan tutkia numeraalisesti käyttäen apuna taulukko- ja tilasto-ohjelmia. (Vilkkä 2007, 106.)

Aineiston keräämisen määräajan umpeuduttua tutkimusaineistoa aletaan käymään läpi. Tutkija voi toki tarkistaa palautuneita lomakkeita jo palautumisvauhdissa tai vasta sitten, kun kyselyyn vastaaminen on päättynyt. Vastausten laadun ja tietojen tarkistamisen jälkeen kehnosti ja puutteellisesti täytetyt lomakkeet on syytä poistaa. Mikäli tutkija huomaa, että johonkin tiettyyn kysymykseen on tullut paljon ”En osaa sanoa”-vastauksia, saattaa se olla merkki siitä, että vastaajilla ei ole tietoa kyseisestä asiasta tai että kysymys on ollut vaikea tai huonosti muotoiltu. (Vilkkä 2007, 106.)

Kyselyyn vastaamisen määräajan umpeuduttua 13.6.2021, vastaukset vietiin Excel-tiedostolle. Tämän jälkeen tarkistettiin käsin kaikki vastaukset, jotta kaikkiin kysymyksiin oli vastattu oikealla tavalla. Yhtään puutteellisesti täytettyä vastausta ei löydetty, joten kaikki vastaukset hyväksyttiin otantaan. Vapaan tekstikentän vastaukset koottiin Microsoft Word -tiedostoon, jonka jälkeen kirjattiin erikseen jokaisen Likertin asteikon mukaisen kysymyksen lopputulema. Yhden kysymysvälilehden vastaukset koottiin samaan kaavioon. Lopuksi laskettiin ja lisättiin jokaiseen kysymykseen keskiarvo vastauksista.

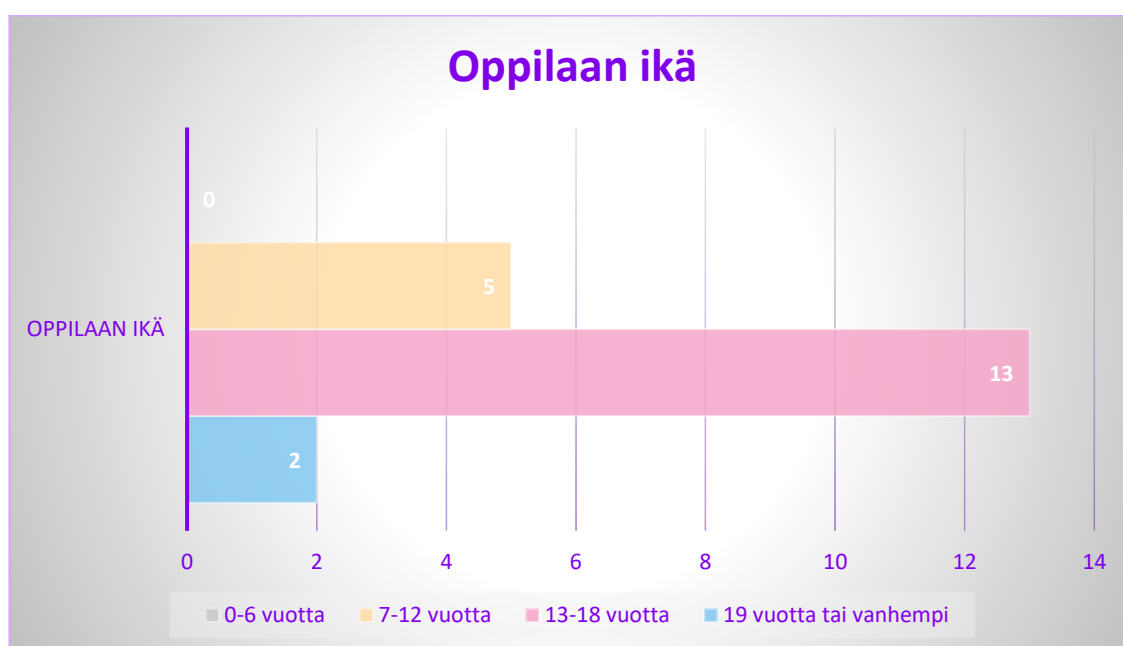
4.4 Kyselylomakkeen tulokset

Musiikkiopistossa oli keväällä 2021 opiskelemassa 250 oppilasta. Kyselyyn vastasi 20 oppilasta tai heidän huoltajaansa. Kyselyn vastausprosentti jäi alhaiseksi sen ollessa vain kahdeksan prosenttia musiikkiopiston oppilaista. Alkuperäisen kyselyyn osallistumistiedotteen lisäksi lähetettiin kolme muistutusviestiä toimiston

kautta (ei liitettä). Tämän lisäksi SASKY koulutuskuntayhtymän Yleissivistävän koulutuksen johtaja lähetti asiakkaille toimiston kautta kaksi kutsua vastata kyselyyn (ei liitettä). Selvitettyä aiempaa musiikkiopistossa tehtyä kyselyä, kävi ilmi, että tämän kyselyn vastausprosentti oli samaa luokkaa kuin aiemmassakin kyselyssä (8–15 prosenttia) (liite 9).

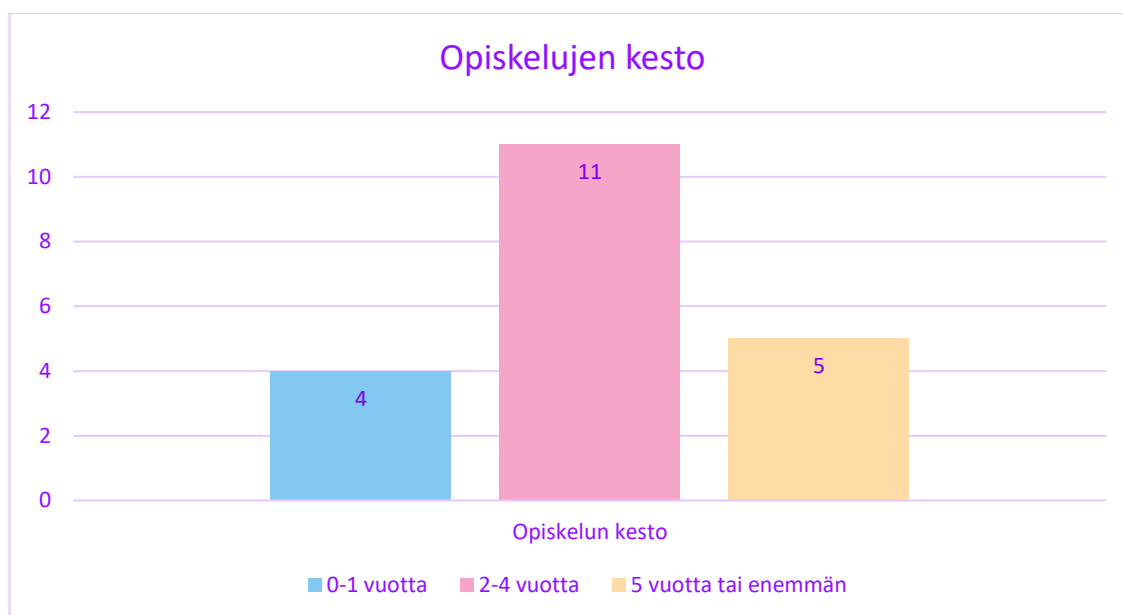
4.4.1 Kyselyn perustiedot

Kyselyyn vastanneista 20 henkilöstä kymmenen olivat poikia ja kymmenen tyttöjä. Yhtäkään vastausta ei tullut vaihtoehdolle ”En halua vastata” (liite 8). Alla olevassa kuviossa havainnollistetaan oppilaiden ikää. Tällä kertaa kysely ei tavoittanut kaikkein nuorimpia (0–6-vuotiaat) vastaajia ollenkaan. Ala-asteikäisiä (7–12-vuotiaat) vastaajia oli viisi. Yli 19-vuotiaita tai vanhempia vastaajia oli viisi. Suurin osa (13kpl) vastaajista oli nuorisoa (13–18-vuotiaat) (kuvio 1).

KUVIO 1. Oppilaan ikä.

Tässä kuviossa havainnollistetaan oppilaiden opiskelujen kestoa. Tutkimuksen kannalta oli positiivista, että vastaajiksi saatiin sekä vasta-alkajia (0–1 vuotta soittaneet) että pidemmän aikaa soittaneita (viisi vuotta tai enemmän soittaneet). Suurin osa vastaajista (11kpl) oli soittanut 2–4 vuotta musiikkiopistossa (kuvio 2).

KUVIO 2. Opiskelujen kesto

4.4.2 Asiakastyytyväisyys musiikkiopistossa

Tässä kuviossa havainnollistetaan oppilaiden ja heidän vanhempien asiakastyytyväisyyttä musiikkiopistossa. 17 vastaajan mielestä lapsen opiskelu oli vastannut vanhempien odotuksia ja kolmen vastaajan mielestä ei. 16 vastaajan mielestä opiskelu oli vastannut lapsen odotuksia ja neljän vastaajan mielestä ei. Kolme vastaajaa halusi muuttaa jotain lapsen soittimen eli instrumentin opetuksessa ja 17 vastaajaa ei halunnut muuttaa. Seitsemän vastaajaa halusi muuttaa jotain musiikkiopiston muussa toiminnassa ja 13 vastaajaa ei halunnut muuttaa. Neljä vastaajaa halusi enemmän kommunikointia opiston ja opettajien suunnalta ja 16 vastaajaa ei halunnut. 11 vastaajan mielestä lukukausimaksu oli sopivan hintainen ja yhdeksän mielestä se ei ollut (kuvio 3).

KUVIO 3. Asiakastytyväisyys musiikkiopistossa

Jokaiseen kysymykseen pystyi kirjoittamaan vapaan kommentin, mikäli oli asiasta eri mieltä tai halusi antaa palautetta. Ensimmäiseen kysymykseen tuli kolme vastausta. Toivottiin selkeämpiä välietappeja, joihin pyritään, teoriaan ei oltu tyytyväisiä ja opettajan kanssa kommunikointi ei ollut toiminut sekä oppiminen oli ollut heikkoa. Toiseen kysymykseen tuli neljä vastausta. Harrastuksen jatkuessa vaativuus ja raskaus oli yllättänyt, kulkeminen ja odottelu oli koettu raskaaksi, kun soittotunti ja teoria osuivat samalle päivälle raskaan koulupäivän kanssa, opettajalta toivottiin enemmän tukea kirjaan tehtävillä tukimerkinnoilla ja yhden vastaajan lapsi tai nuori luuli, että harjoittelematta oppii (liite 10).

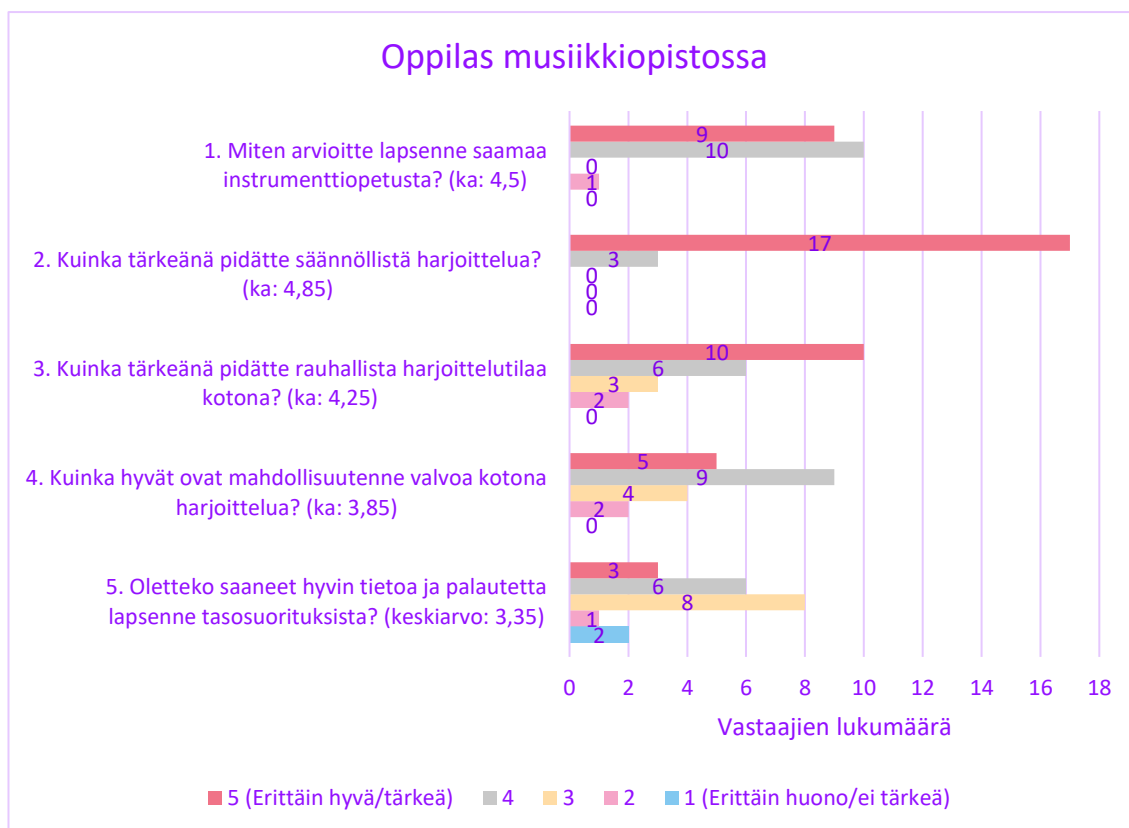
Kolmanteen kysymykseen tuli kolme vastausta. Toivottiin haastavampia läksyjä, enemmän kannustavaa ja lapsilähtöistä otetta sekä palautetta. Neljänteen kysymykseen tuli seitsemän vastausta. Toivottiin muun muassa musiikin hahmottamisen opetuksesta ja rakenteesta enemmän tietoa sekä tavoitteellisuutta ja mielenkiintoa lisää siihen, viestintään parannusta, uusia tuulia oppilaskonsertteihin ja mahdollisuutta vaikuttaa soittotunnin ja musiikin hahmottamisen ajankohtaan, jotta eivät olisi samana päivänä. Viidenteen kysymykseen tuli neljä vastausta.

Kaikissa vastauksissa toivottiin enemmän ja laadukkaampaa kommunikointia kodin ja opettajan välille. Kuudenteen kohtaan tuli kahdeksan vastausta. Jokaisen vastaajan mielestä lukukausimaksu oli liian suuri. Toivottiin muun muassa, että lukukausimaksun saisi jaettua kahteen erään monilapsiselle perheelle ja pienituloiselle perheelle pienempää hintaa (liite 10).

4.4.3 Oppilas musiikkiopistossa

Tässä kuviossa havainnollistetaan oppilasta musiikkiopistossa. Yhdeksän vastaajaa koki lapsen saaman instrumenttiopetuksen erittäin hyväksi, 10 vastaajaan mielestä instrumenttiopetus oli hyvää ja yhden vastaajan mielestä instrumenttiopetus oli huonoa. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,5. 17 vastaajaa piti säännöllistä harjoittelua erittäin tärkeänä (koko kyselyn isoin keskiarvo 4,85) ja kolmen vastaajan mielestä säännöllinen harjoittelu oli tärkeää. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,85 (kuvio 4).

10 vastaajan mielestä kodin rauhallinen harjoittelutila oli erittäin tärkeää, kuuden vastaajaan mielestä se oli tärkeää, kolmen vastaajan mielestä melko tärkeää ja kahden vastaajan mielestä ei niin tärkeää. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,25. Viisi vastaajaa pystyi valvomaan kotona tapahtuvaa harjoittelua erittäin hyvin, yhdeksän vastaajaa hyvin, neljä vastaajaa melko hyvin ja kaksi vastaajaa melko huonosti. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,85. Kolme vastaajaa oli saanut tietoa ja palautetta lapsensa tasosuorituksista erittäin hyvin, kuusi vastaajaa hyvin, kahdeksan vastaajaa melko hyvin, yksi vastaaja huonosti ja kaksi vastaajaa erittäin huonosti. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,35 (kuvio 4).

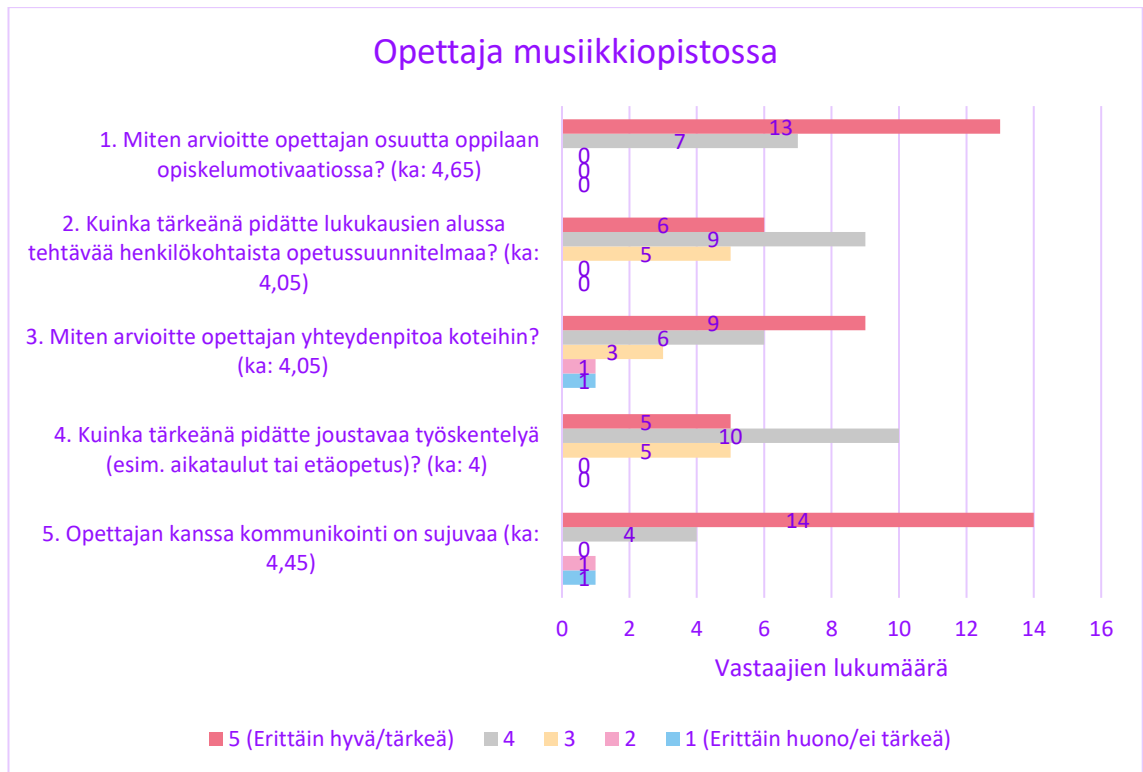
KUVIO 4. Oppilas musiikkiopistossa

4.4.4 Opettaja musiikkiopistossa

Tässä kuviossa havainnollistetaan opettajaa musiikkiopistossa. 13 vastaajaa arvioi opettajan osuuden oppilaan opiskelumotivaatioon erittäin tärkeäksi ja seitsemän vastaajaa tärkeäksi. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,65. Kuusi vastaajaa piti lukukausien alussa tehtävien henkilökohtaisten opintosuunnitelmien tekemistä erittäin tärkeänä, yhdeksän vastaajaa tärkeänä ja viisi vastaajaa melko tärkeänä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,05 (kuvio 5).

Yhdeksän vastaajan mielestä oman opettajan yhteydenpito kotiin oli erittäin hyvää, kuuden vastaajan mielestä hyvää, kolmen vastaajan mielestä melko hyvää, yhden vastaajan mielestä melko huonoa ja yhden vastaajan mielestä erittäin huonoa. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,05. Viisi vastaajaa koki joustavan työskentelyn (esim. aikataulut ja etäopetus) erittäin tärkeänä, 10 vastaajaa tärkeänä

ja viisi vastaajaa melko tärkeänä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4. 14 vastaajaa koki kommunikoinnin opettajan kanssa erittäin hyväksi, neljä vastaajaa hyväksi, yksi vastaaja melko huonoksi ja yksi vastaaja erittäin huonoksi. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,45 (kuvio 5).

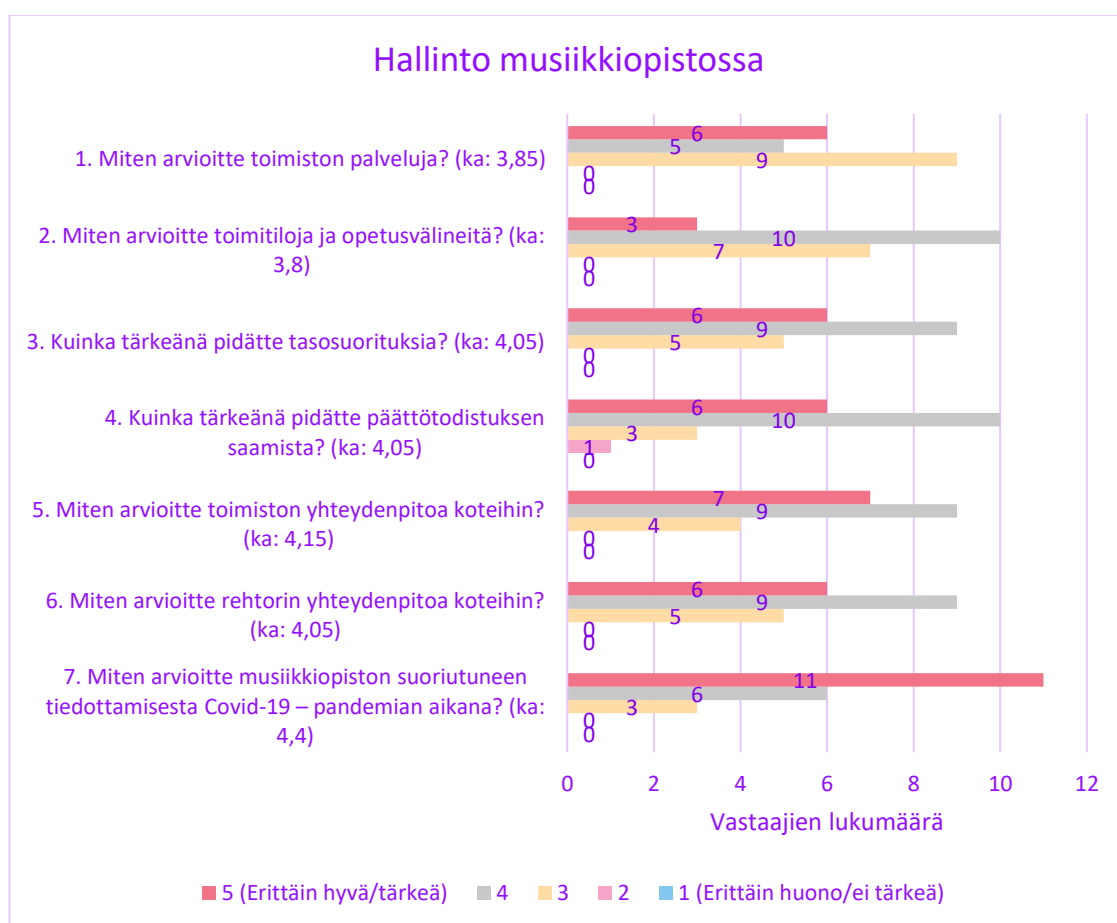
KUVIO 5. Opettaja musiikkiopistossa

4.4.5 Hallinto musiikkiopistossa

Tässä kuviossa havainnollistetaan hallintoa musiikkiopistossa. Kuusi vastaajaa koki toimiston palvelut erittäin hyväksi, viisi vastaajaa hyväksi ja yhdeksän vastaajaa melko hyväksi. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,85. Kolme vastaajaa arvioi toimitilat ja opetusvälineet erittäin hyväksi, 10 vastaajaa hyväksi ja seitsemän melko hyväksi. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,8. Kuusi vastaajaa piti tasosuorituksia erittäin tärkeinä, yhdeksän vastaajaa tärkeinä ja viisi melko tärkeinä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,05. Kuuden vastaajan mielestä päät-

tötdistusten saaminen oli erittäin tärkeää, 10 vastaajan mielestä tärkeää, kolmen vastaajan mielestä melko tärkeää ja yhden vastaajan mielestä ei niin tärkeää. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,05 (kuvio 6).

Seitsemän vastaajaa arvioi toimiston yhteydenpidon koteihin erittäin hyväksi, yhdeksän vastaajaa hyväksi ja neljä vastaajaa melko hyväksi. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,15. Kuusi vastaajaa arvioi rehtorin yhteydenpidon kotiin erittäin hyväksi, yhdeksän vastaajaa hyväksi ja viisi vastaajaa melko hyväksi. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,05. 11 vastaajan mielestä musiikkiopisto oli suoriutunut COVID-19-pandemian aikana tapahtuneesta tiedottamisesta erittäin hyvin, kuuden vastaajan mielestä hyvin ja kolmen vastaajan mielestä melko hyvin. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,4 (kuvio 6).

KUVIO 6. Hallinto musiikkiopistossa

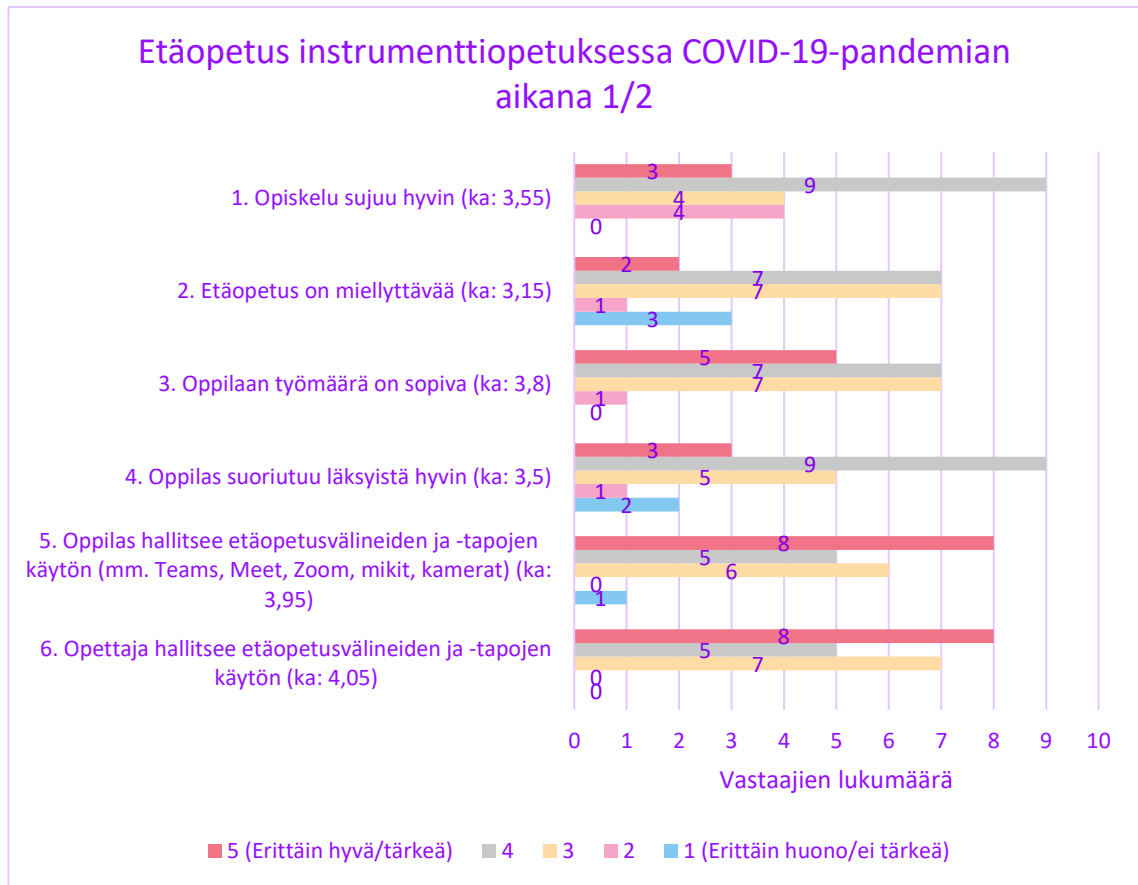

4.4.6 Instrumentin etäopetus COVID-19-pandemian aikana

Kyselyyn vastanneista vain neljä henkilöä oli saanut etäopetusta ennen pandemian alkamista. Näitä tuloksia ei ollut relevanttia tai miellyttävää analysoida sen enempää vastaajien vähyyden vuoksi. Yleisilmeestä voitiin varovasti todeta se, että opiskelu kyllä sujui ja työmäärä oli sopiva, mutta esimerkiksi välineistö ja laatu eivät olleet kunnossa (liite 11).

Tässä kuviossa (1/2) havainnollistetaan instrumentin etäopetusta COVID-19-pandemian aikana. Kolme vastaajaa arvioi opiskelun sujuvan erittäin hyvin, yhdeksän vastaajaa hyvin, neljä vastaajaa melko hyvin ja neljä vastaajaa huonosti. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,55. Kahden vastaajan mielestä etäopetus oli erittäin miellyttävää, seitsemän vastaajan mielestä miellyttävää, seitsemän vastaajan mielestä melko miellyttävää, yhden vastaajan mielestä melko miellyttävää ja kolmen vastaajan mielestä ei ollenkaan miellyttävää. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,15. Viisi vastaajaa arvioi oppilaan työmäärän olevan erittäin sopiva, seitsemän vastaajaa sopiva, seitsemän vastaajaa melko sopiva ja yksi vastaaja ei sopiva. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,8 (kuvio 7).

Kolme vastaajaa arvioi oppilaan suoriutuvan läksyistä erittäin hyvin, yhdeksän vastaajaa hyvin, viisi vastaajaa melko hyvin, yksi vastaaja huonosti ja kaksi vastaajaa erittäin huonosti. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,5. Kahdeksan vastaajaa arvioi oppilaan hallitsevan etäopetusvälineiden ja -tapojen käytön (mm. Teams, Meet, Zoom, mikit, kamerat) erittäin hyvin, viisi vastaajaa hyvin ja seitsemän vastaajaa melko hyvin. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,05. Kahdeksan vastaajaa arvioi opettajan hallitsevan etäopetusvälineiden ja -tapojen käytön erittäin hyvin, viisi vastaajaa hyvin ja seitsemän vastaajaa melko hyvin. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,05 (kuvio 7).

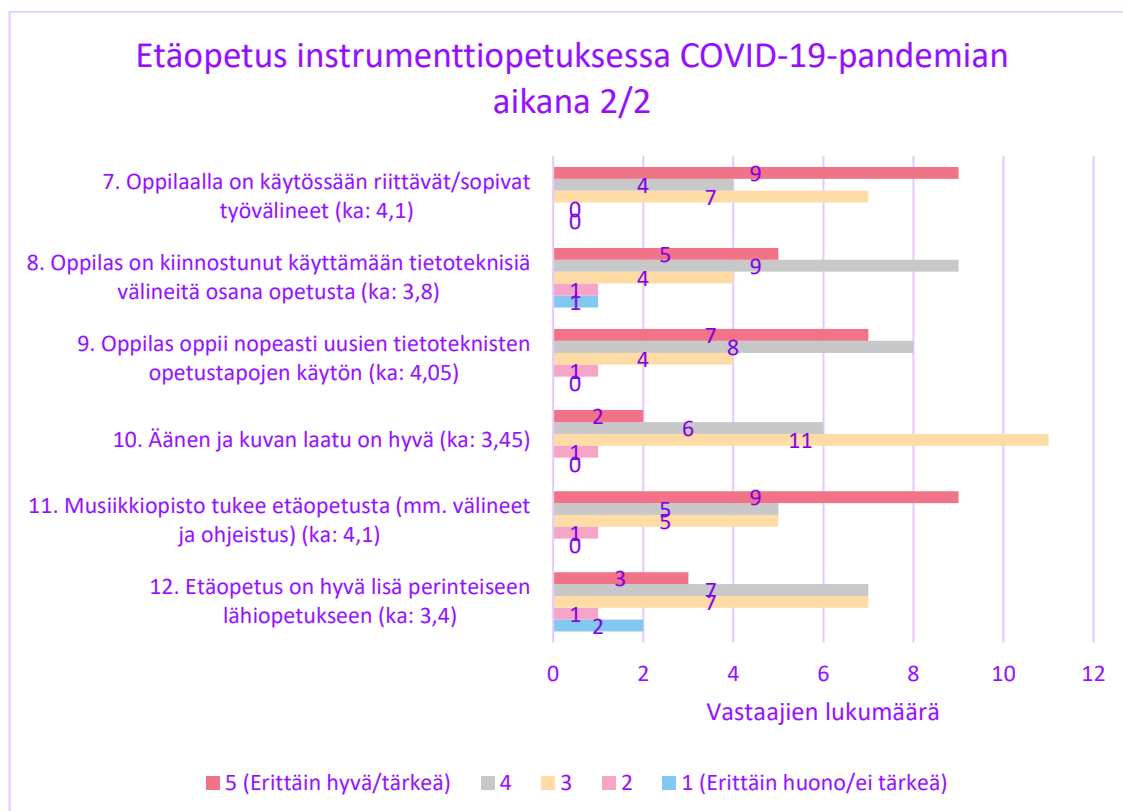

KUVIO 7. Instrumentin etäopetus COVID-19-pandemian aikana 1/2

Tässä kuviossa (2/2) havainnollistetaan instrumentin etäopetusta COVID-19-pandemian aikana. Yhdeksän vastaajaa arvioi oppilaalla olevan käytössään erittäin sopivat työvälineet, neljä vastaajaa sopivat ja seitsemän vastaajaa melko sopivat. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,1. Viiden vastaajan mielestä oppilas on erittäin kiinnostunut käyttämään tietoteknisiä välineitä osana opetusta, yhdeksän vastaajan mielestä kiinnostunut, neljän vastaajan mielestä melko kiinnostunut, yhden vastaajan mielestä ei niin kiinnostunut ja yhden mielestä ei ollenkaan kiinnostunut. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,8. Seitsemän vastaajaa arvioi oppilaan oppivan uusien tietoteknisten opetustapojen käytön erittäin nopeasti, kahdeksan vastaajaa nopeasti, neljä vastaajaa melko nopeasti ja yksi vastaaja ei niin nopeasti. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,05 (kuvio 8).

Kaksi vastaajaa arvioi äänen ja kuvan laadun erittäin hyväksi, kuusi vastaajaa hyväksi, 11 vastaajaa melko hyväksi ja yksi vastaaja melko huonoksi. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,45. Yhdeksän vastaajaa arvioi musiikkiopiston tukevan

etäopetusta (mm. välineet ja ohjeistus) erittäin hyvin, viisi vastaajaa hyvin, viisi vastaajaa melko hyvin ja yksi vastaaja melko huonosti. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4,1. Etäopetuksen arvioi erittäin hyväksi lisäksi perinteiseen lähiopetukseen kolme vastaajaa, seitsemän vastaajaa hyväksi, seitsemän vastaajaa melko hyväksi, yksi vastaaja huonoksi ja kaksi vastaajaa erittäin huonoksi. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,4 (kuvio 8).

KUVIO 8. Instrumentin etäopetus COVID-19-pandemian aikana 2/2

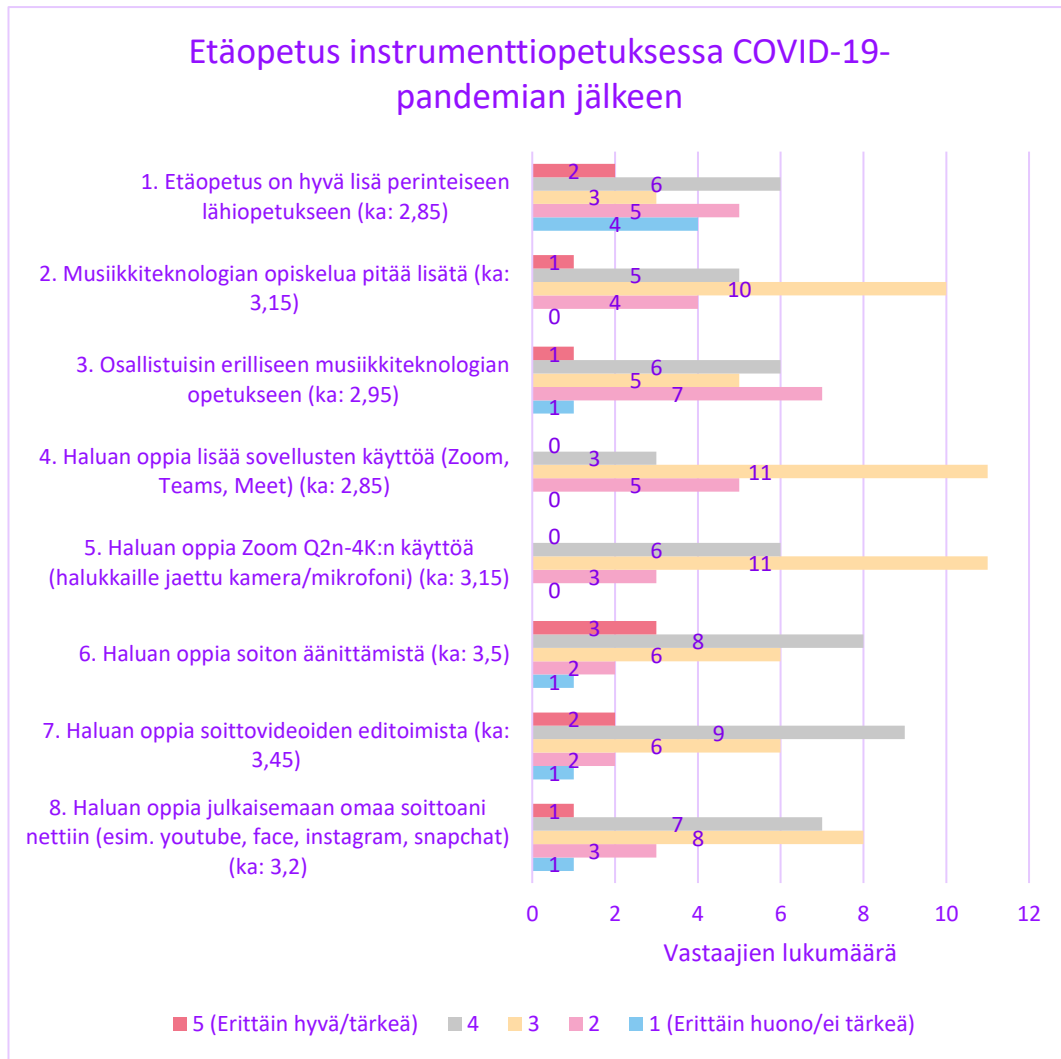
4.4.7 Instrumentin etäopetus COVID-19-pandemian jälkeen

Tässä kuviossa havainnollistetaan instrumentin etäopetusta COVID-19-pandemian jälkeen. Kaksi vastaajaa arvioi etäopetuksen olevan erittäin hyvä lisä perinteiseen lähiopetukseen, kuusi vastaajaa hyvä, kolme vastaajaa melko hyvä, viisi vastaajaa melko huono ja neljä vastaajaa erittäin huono. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 2,85. ”Musiikkiteknologian opiskelua pitää lisätä”-väittämään yksi vastasi erittäin samaa mieltä, viisi vastaajaa samaa mieltä, 10 vastaajaa melko

samaa mieltä ja neljä vastaajaa ei niin samaa mieltä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,15 (kuvio 9).

”Osallistuisin erilliseen musiikkiteknologian opetukseen”-väittämään yksi vastaaja vastasi erittäin samaa mieltä, kuusi vastaajaa samaa mieltä, viisi vastaajaa melko samaa mieltä, seitsemän vastaajaa ei niin samaa mieltä ja yksi vastaaja ei ollenkaan samaa mieltä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 2,95. ”Haluan oppia lisää sovellusten käyttöä (Zoom, Teams, Meet)”-väittämään kolme vastaajaa vastasi samaa mieltä, 11 vastaajaa melko samaa mieltä ja viisi vastaajaa ei niin samaa mieltä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 2,85. ”Haluan oppia Zoom Q2n-4K:n käyttöä (halukkaille jaettu kamera/mikrofoni)”-väittämään kuusi vastaajaa oli samaa mieltä, 11 vastaajaa melko samaa mieltä ja kolme vastaajaa ei niin samaa mieltä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,15 (kuvio 9).

”Haluan oppia soiton äänittämistä”-väittämään kolme vastaajaa vastasi erittäin samaa mieltä, kahdeksan vastaajaa samaa mieltä, kuusi vastaajaa melko samaa mieltä, kaksi vastaajaa ei niin samaa mieltä ja yksi vastaaja täysin eri mieltä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,5. ”Haluan oppia soittovideoiden editoimista”-väittämään kaksi vastaajaa vastasi täysin samaa mieltä, yhdeksän vastaajaa samaa mieltä, kuusi vastaajaa melko samaa mieltä, kaksi vastaajaa ei niin samaa mieltä ja yksi vastaaja täysin eri mieltä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,45. ”Haluan oppia julkaisemaan omaa soittoani nettiin (esim. youtube, face, instagram, snapchat)”-väittämään yksi vastaaja vastasi täysin samaa mieltä, seitsemän vastaajaa samaa mieltä, kahdeksan vastaajaa melko samaa mieltä, kolme vastaajaa ei niin samaa mieltä ja yksi vastaaja täysin eri mieltä. Kaikkien vastausten keskiarvo oli 3,2 (kuvio 9).

KUVIO 9. Instrumentin etäopetus COVID-19-pandemian jälkeen

4.5 Keskeisimmät tulokset

Asiakkaiden ja heidän huoltajiensa odotukset musiikkiopistossa opiskelusta olivat täyttyneet hyvin. Soittimien opetus sujui hyvin, eikä siihen haluttu juurikaan muutosta. Musiikkiopiston muuhun toimintaan haluttiin muutosta, muun muassa musiikin hahmotusaineisiin toivottiin tavoitteellisempaa, mielenkiintoisempaa ja avoimempaa otetta. Kommunikointi opiston ja opettajien puolesta koettiin toimineen hyvin. Parantamisen varaa oli siinä, että vanhemmat voisivat paremmin tietää lastensa edistymisestä. Lukukausimaksujen suuruuteen oltiin eniten tyytymättömiä. 11 vastaajan mielestä se oli liian suuri (kuvio 3; liite 10).

Mielipidekyselyjä tarkastellaan usein prosenttijakaumina, joista tulkinat tehdään. Prosenttilukuja havainnollisempi tapa on käyttää painotettua keskiarvoa. Keskiarvo lasketaan vastausten n-luvuista, jotka kerrotaan vastausvaihtoehdon numeraalisella arvolla 1–5 ja lopuksi summa jaetaan havaintoyksiköiden lukumäärällä. (Kananen 2010, 114–115.)

Erittäin hyvää palautetta tuli lasten saamasta instrumenttiopetuksesta. Vastaajat pitivät säännöllistä harjoittelua erittäin tärkeänä (ka. 4,85). Toisaalta hajontaa tuli siinä, miten vastaajat kokivat kodin rauhallisen harjoittelutilan tärkeyden. Hieman yli puolet vastaajista pystyi valvomaan harjoittelua joko erittäin hyvin tai hyvin. Lasten tasosuorituksista vastaajat kokivat saaneensa tietoa ja palautetta melko hyvin 3,35 keskiarvolla (kuvio 4).

Kaikkien ”Opettaja musiikkiopistossa”-vastausten keskiarvo oli 4 (hyvä) tai sen yli. Vastaajat kokivat opettajan roolin todella tärkeäksi oppilaan motivaatioon liittyen. Opettajan kanssa kommunikointi koettiin erittäin hyväksi, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta (kuvio 5). ”Hallinto musiikkiopistossa”-osion vastausten keskiarvot olivat hyviä. Merkittäviä hajontoja ei vastauksissa esiintynyt. Tärkeimpänä nostona oli Covid-19-pandemian aikainen tiedotus, josta tuli paras keskiarvo 4,4 (kuvio 6).

Kyselyyn vastanneista vain 4 vastaajaa oli saanut etäopetusta ennen pandemian alkamista. Näitä tuloksia ei ollut relevanttia analysoida sen enempää vastaajien vähyyden vuoksi. Yleisilmeestä voisi päätellä sen, että opiskelu kyllä sujuu ja työ määrä on sopiva, mutta esim. välineistö ja laatu eivät ole kunnossa (liite 11). ”Etäopetus instrumenttiopetuksessa COVID-19-pandemian aikana”-kysymyssarjaan tuli vastauksiin hajontaa aika paljon. Vastaajat kokivat, että sekä oppilas että opettaja hallitsevat etäopetuslaitteiston ja -välineistön melko hyvin. Etäopetuksen kokivat huonoksi tai erittäin huonoksi 4 vastaajaa. Oppilailla on käytössä sopivat työvälineet (ka 4,1) sekä musiikkiopisto tukee etäopetusta 4,1 keskiarvolla (kuvio 7; kuvio 8).

”Etäopetus instrumenttiopetuksessa COVID-19-pandemian jälkeen”-kysymyssarjaan tuli kaikkein eniten hajontaa. Myös vastauksen 3 (melko hyvä/melko tärkeä) ilmaantuvuus oli korkea. Keskiarvot olivat kaikissa kysymyksissä melko pieniä. Kysymyssarjasta pystyi toteamaan yleisen trendin: osa oppilaista piti etäopetuksesta ja osa ei pitänyt yhtään. Elokuussa 2021 työnantajalle palautettiin sovitusti ja suunnitelman mukaisesti ennakkoraportti kyselyn tuloksista ja alustava pohdinta. Ennakkoraportti esiteltiin yhteisessä opettajakokouksessa syksyllä 2021 (liite 12).

Tämän opinnäytetyön kyselyn tuloksia oli mielenkiintoista verrata musiikkiopistossa vuonna 2015 tehtyyn kyselyyn. Merkittävimpinä nostoina asiakastyytyväisyyden osalta voitiin mainita seuraavat muutokset (taulukko 2).

TAULUKKO 2. Kyselyiden vertailua asiakastyytyväisyyden osalta

Kysymys	Kysely 2015 (N=27)	Kysely 2021 (N=20)	Muutos
Onko lapsenne opiskelu musiikkiopistossa vastannut omia odotuksianne?	100 % kyllä	85 % kyllä 15 % ei	-15 % kyllä-vastaukselle
Haluaisitteko muuttaa jotain lapsenne saamassa soitonopetuksessa?	70,4 % ei 29,6 % kyllä	85 % ei 15 % kyllä	+14,6 % ei-vastaukselle
Toivoisitteko enemmän vanhempainiltoja tai -vartteja/kommunikointia?	55,6 % ei 44,4 % kyllä	80 % ei 20 % kyllä	-24,4 % kyllä-vastaukselle
Onko lukukausimaksu sopivan hintainen?	70 % kyllä 30 % ei	55 % kyllä 45 % ei	-15 % kyllä-vastaukselle

Vanhempien odotukset lapsen opiskelusta musiikkiopistossa olivat laskeneet 15 prosenttia. Toisaalta lapsen saamaan soitonopetukseen oltiin enemmän tyytyväisiä 14,6 prosentin kasvulla ja kommunikointi oli parantunut 24,4 prosenttia. Lukukausimaksun mielsi liian kalliiksi yhä useampi 15 prosentin kasvulla. Muita merkittäviä muutoksia vastausten keskiarvoissa ei esiintynyt, eikä niitä ollut relevanttia tuoda enempää esille tätä työtä ajatellen (kuvio 3; liite 9).

5 POHDINTA

Olen erittäin tyytyväinen opinnäytetyön prosessiin. Se oli etukäteen erittäin hyvin suunniteltu muun muassa työnantajani tutkimuslupahakemuksen ansiosta. Yhteistyö työnantajan kanssa sujui sovituissa aikatauluissa ja kyselyn tuloksista koottiin sovituksi alustava raportti syksyille 2021, joka esiteltiin syksyn ensimmäisessä opettajankokouksessa. Työssä noudatettiin eettisiä periaatteita ja hyvää tieteellistä käytäntöä. En ole tyytyväinen kyselyn vastausmäärään. Kahdeksan prosentin otannalla ei voi mitenkään tehdä yleistyksiä. Sillä voi korkeintaan varovasti tuoda esiin yleistä vallitsevaa trendiä. Mikäli nyt toteuttaisin kyselyn uudestaan, en ajoittaisi sitä musiikkiopiston yhteen kiireisimmistä kuukausista, toukokuulle, ja arpoisin vastaajien kesken palkintoja vastausprosentin kasvattamiseksi. Onnekseni löysin kansainvälistä- ja suomalaista tutkimustulosta pohdintojeni tueksi.

Instrumenttiopetuksella on Suomen musiikkiopistoissa pitkät perinteet. Käytössä olevat oppimiskäsitykset ja -mallit muuttuvat hitaasti. Musiikkiopisto on loistava näyteikkuna erilaisille oppimiskäsityksille. Edelleen tänä päivänä voi huomata opetuksessa behavioristisia piirteitä oppilaan toistaessa kappaletta useasti, jonka jälkeen opettajalta saadaan välitön kehu ja palkinto. Musiikin hahmottamista opetetaan nykyään muun muassa portfolion kautta, jossa oppilas kokoaa yhteen opintojensa ajalta itselleen tärkeimpiä oppimiskokemuksia kognitiivista mallia mukaillen. Situatiivisen mallin löytää esimerkiksi puhallinorkesteriharjoituksista, jossa on koolla eri-ikäisiä soittajia, ja joilla on sama ympäristö, päämäärä ja traditio. Konnektivismi, joka perustuu sosiaalikonstruktivistiseen näkemykseen oppimisesta, tarjoaa ymmärrystä siihen, että opettajan ei tarvitse tietää kaikkea, vaan kaksisuuntaista oppimista tapahtuu kaikissa verkostoissa, joihin olemme sidoksissa. Onko Suomen musiikkiopistokentällä havahduttu tähän riittävästi?

On kutkuttavaa ajatella, että termiä etäopetus on käytetty ensimmäisen kerran jo 1700-luvun alussa. Tämän päivän etäopetus on aika kaukana siitä. On tärkeää tiedostaa, että vielä tänä päivänäkään virtuaaliset välineet tai -ympäristöt eivät puutu juurikaan tavoitteisiin tai sisältöihin. Ennemminkin tulee ajatella niin, että etäopetus tarjoaa erilaisen menetelmän opetuksen toteuttamiselle. Voisiko jopa

ajatella niin, että instrumentin etäopetus tarjoaa valtavan mahdollisuuden kytkeä oppilaan osaksi verkkoympäristön sidoksia helposti ja nopeasti?

Matti Ruippoa voi kutsua syystä Suomen yhdeksi musiikkiteknologian pioneereista ja yhdeksi merkittävimmäksi kehittäjäksi. Mattia lainatakseni: ”Kieltämättä se hieman korpeaa, että monen vuoden kehittämistyön jälkeen tulee yksi himputin basilli, joka saa aikaan valtavan digiloikan yhteiskunnassa.” Toisaalta oli hienoa nähdä, kuinka musiikkiyhteisö sopeutui nopeasti tilanteeseen esimerkiksi luomalla Facebookiin ”Musiikin etäopetus”-ryhmän, jossa avuliaasti jaettiin tietoa, kannustettiin ja mietittiin yhdessä etäopetuksen haasteisiin ratkaisuja.

On ollut hienoa olla mukana Ylä-Satakunnan musiikkiopiston matkalla kohti kehittyvää etäopetusta. Laitepakettien hankinnan ajankohta osui opinnäytetyöni kannalta juuri sopivaan ajankohtaan. Kun työnantajalta tuli toive selvittää vallitsevaa asiakastytyvääisyyttä, oli helppoa ottaa samaan kyselyyn mukaan myös instrumentin etäopetukseen liittyviä kysymyksiä. Toisaalta pelkäsin jo kyselyä tehdessäni, että tulen tekemään liian laajan kyselyn, kun otin molemmat teemat mukaan. Opinnäytetyöni keskeisimpinä kysymyksinä oli: Mikä on Ylä-Satakunnan musiikkiopiston oppilaiden ja heidän huoltajiensa asiakastytyvääisyys tällä hetkellä? Millä tavoin instrumenttiopetuksen etäopetus on toteutunut ennen COVID-19-pandemiaa ja sen aikana? Mitä instrumentin etäopetukselta toivotaan tulevaisuudessa?

Kun vertaillaan vuoden 2015 ja 2020 asiakastytyvääisyyskyselyn tuloksia, voidaan todeta, että merkittäviä muutoksia vastauksien keskiarvoissa ei ole tapahtunut. Toki täytyy muistaa, että molemmissa kyselyissä otanta on varsin pieni. Tulevaisuudessa kannattaa ehdottomasti selvittää asiakastytyvääisyttä vuosittain. Mittareina kannattaa käyttää samalla tavalla muotoiltuja kysymyksiä, jotta vertailua eri vuosien välillä pystyy tekemään. Molempien kyselyiden ajankohta, toukokuu, on ollut huono, kun vertaa sitä vastausmäärien vähyyteen. Kysely kannattaa linkittää jatkossa musiikkiopiston jatkoilmoittautumisen yhteyteen, joka on alkukevääisin. Tällöin vanhemmat ovat joka tapauksessa musiikkiopistoon kontaktissa verkon kautta ja kyselyyn vastaaminen ei vaadi ylimääräistä viitseliäisyyttä

niin paljoo. Kyselyä kannattaa tiivistää entisestään, jotta vastaaminen olisi houkuttelevampaa.

Asiakasmaksujen suuruus nousi molemmissa kyselyissä esiin. Toisaalta musiikkiopistosta löytyy vapaaoppilaspaikkoja vähävaraisille perheille, ja omien havaintojeni perusteella musiikkiopistossa on Pirkanmaan pienin lukukausimaksu. Tähän voisi auttaa se, että vanhempia koskevassa viestinnässä tuotaisiin avoimesti esiin, miten valtionosuusjärjestelmä (VOS) toimii. Uskon, että monet eivät yksinkertaisesti tiedä, montako prosenttia musiikkiopiston toiminnasta katetaan vossrahoituksella, kaupunkien tai kuntien rahoituksella ja oppilailta kerättäviltä lukukausimaksuilla. Kyselystä käy ilmi, että oppilaat ja vanhemmat ovat erittäin tyytyväisiä saamaansa opetukseen. Tästä voi päätellä, että musiikkiopistossa on töissä erittäin päteviä ja innostavia opettajia. Vastajat kokivat COVID-19-pandemian aikaisen tiedotuksen erittäin hyväksi. Tiedotusta annettiin sähköposteilla, tekstiviesteillä, nettisivuilla ja Facebook-sivuilla. Nopeasti reagoitaviin tilanteisiin kannattaa tulevaisuudessakin käyttää sähköpostin ja tekstiviestin yhdistelmää.

Instrumentin etäopetus on toteutunut hyvin vaihtelevasti niin tämän kyselyn kuin muidenkin tutkimuksien perusteella. Suurena linjana voisi todeta sen, että osalle etäopetus toimii erittäin hyvin ja osalle ei ollenkaan. Väitettä tukee tämän opinäytetyön kyselyn etäopetusosio, jossa vastauksien hajonta on melkoinen. Yhdysvaltojen Michiganin yliopiston toteuttamasta kyselystä (Ryan & Whitney 2021) kävi ilmi, että peruskouluissa työskentelevät musiikinopettajat kokivat enemmän turhautumista etäopetuksessa käytettäviin laitteisiin kuin yläasteella toimivat musiikinopettajat (Ryan & Whitney 2021, 1,6). Tämä antaisi viitteitä siitä, että mitä nuorempi lapsi on kyseessä, sitä enemmän etäopetus asettaa haasteita sen toteutukselle. Uskon, että tietoteknisesti lahjakkaat opettajat jakaantuvat töihin suhteellisen tasaisesti peruskouluihin, yläasteille ja musiikkiopistoihin.

Keväällä 2020 sadat tuhannet suomalaiset siirtyivät tekemään töitä kotiin. Käsitteenä etätyö on ollut tuttu suomalaisille jo vuosikymmenten ajan, mutta kertarysäyksellä itse itsensä pystyttänyt etätyölaboratorio ilmestyi kuin tyhjästä. Digiloikan yksi keskeisimpiä piirteitä on, mitä infrastruktuurilla, laitteilla ja teknisellä

osaamisella saadaan aikaan ja onko se tarkoituksenmukaista. Ei niinkään siihen, mitä ohjelmistoja ja laitteita on käytössä. (Haapakoski, Niemelä & Yrjölä 2020, 25–26.)

Turkin Kocaelin, Marmaran ja Trabzonin yliopistot toteuttivat kyselyn instrumenttiopettajille vuoden 2020 keväällä. Suurimmalla osalla vastaajista oli käytössään WhatsApp-sovellus etäopetuksen toteuttamiseen. Suurimmat haasteet olivat: ääni ei kuulu hyvin, ääni ja kuva eivät ole synkronoituja, oppilaalla oli haasteita nettiyhteyden kanssa ja oppilaalla ei ollut soitinta asuinpaikassaan. Peräti yli puolet vastaajista ei pystynyt tarjoamaan ongelmiin ratkaisuja. Ei niinkään yllättävää, mutta kukaan vastaajista ei olisi valmis antamaan tulevaisuudessa instrumentin opetusta vain etänä, lähi- tai hybridiopetuksen sijaan. Tutkimuksen pohdinnassa todetaan, että laajalla enemmistöllä opettajista ei ollut aiempaa kokemusta etäopetuksesta, eivätkä he saaneet etäopetukseen yhtään koulutusta. (Yıldız, Karşal & Bağcı 2021, 184, 188, 192, 193.)

Edellisen kappaleen viimeinen lause kiteyttää mielestäni instrumentin etäopetuksen yhden keskeisimmistä haasteista: suurin osa opettajista ei ole saanut tarvittavaa tukea ja koulutusta laitteiden ja sovellusten käyttöön. Ylä-Satakunnan musiikkiopiston oppilaille ja opettajille jaettiin laadukkaat etäopetukseen soveltuvat työkalut, mutta se ei suoraan korreloi siihen, kuinka positiivisesti etäopetukseen suhtaudutaan. MUSE-hankkeen toteuttamasta kyselystä (Loimusalo-Lipiäinen & Sallinen 2021) käy ilmi, että yli puolet opettajista ei tiedä, millainen nettiyhteys oppilaalla on käytössään (Loimusalo-Lipiäinen & Sallinen 2021). Etäopetus on juuri niin toimivaa, kuin heikoin lenkki antaa myöden. Vaikka käytössä olisi erinomaiset välineet, heikko tai katkeileva verkkoyhteys ja esimerkiksi osaamattomuus, tekevät ne tarpeettomiksi.

Opinnäytetyön kyselystä varovaista tulkintaa ja yleistä trendiä hakien, voisi ajatella, että musiikkiteknologian opiskelu, soiton äänittäminen, soittovideoiden editointi ja tuotoksien julkaiseminen sosiaaliseen mediaan kiinnostaa joitain oppilaita. Musiikkiteknologian opiskelun tarjoaminen oppilaille voisi tuoda lisää kiinnostavuutta opintoihin. Se mahdollistaisi entistä paremmin oppilaita ilmaisemaan

itseään musiikillisesti esimerkiksi sosiaalisessa mediassa, jossa monet heistä toimivat.

Taiteen edistämiskeskus Taiken erityisasiantuntija Antti Huntus kommentoi vuoden 2020 tammikuussa eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisussa:

Töiden ja palveluiden pakollisen siirtymisen verkkoon sanotaan toisaalta vahvistaneen ns. digiloikkaa. Tätä voidaan pitää myönteisenä kehityksenä, sillä digitaalisten palvelujen paraneminen edistää laajempaa tavoitetta saada saavutettavia ja yhdenvertaisia palveluja kaikkien kansalaisten ulottuville. Osalle digiloikka on kuitenkin merkinnyt hyppyä etäämmälle inhimillisistä perustarpeista, joiden toteutumisessa taiteella ja kulttuurilla on aina ollut tärkeä rooli. (Huntus 2020, 161.)

Mielestäni instrumentin etäopetusta kannattaa musiikkiopistossa jatkaa ja kehittää. Se voi olla tulevaisuudessa jopa valttikortti pienten paikkakuntien musiikkiopistoille, joissa etäisyydet ovat pitkiä ja asiakkaista käydään kilpailua. Voisiko LoLa-järjestelmä olla myös musiikkiopistojen seuraava tähtäin 5G-verkkojen laajennettua? COVID-19-pandemian aikana instrumentin opiskelu musiikkiopistossa on ollut yksi niistä harvoista harrastuksista, joka on jatkunut keskeytyksettä. Olen kokenut, että juuri ne soittotunnit ovat olleet oppilaille äärimmäisen tärkeitä ja merkityksellisiä hetkiä.

Seuraavia kiinnostavia jatkotutkimusaiheita voisivat olla: Lola-järjestelmän mahdollisuudet musiikkiopistoissa. Milloin teknologian kehittymisen myötä verkkoyhteydet ja laitteistojen halpenevat hinnat antavat sille mahdollisuuden? Instrumentin lähi- ja etäopetuksen keskeisimmät erot. Mistä oppilas jää paitsi? Millä tavoin eroja voisi pienentää niin lähi- kuin etäopetuksessakin? Hybridiopetuksen mahdollisuudet. Kokevatko oppilaat ja heidän vanhempansa saavansa sitä kautta enemmän?

Toimintaympäristö, jossa toimitaan, tulee tunnistaa. Nykypäivän kytkeytynyt oppiminen, tapahtuu pitkälti verkostoissa. Musiikkiteknologian osaaminen tulee tuoda oppilaiden ja opettajien saavutettavaksi. Laadukkaiden etäopetusvälineiden hankinnan lisäksi tulee panostaa merkittävästi opettajien ja oppilaiden inst-

rumentin etäopettamisen kouluttamiseen. Musiikkiteknologian osaamista tulee lisätä myös ammattikorkeakoulutasolla. Valmistuvien musiikkipedagogien tulee hallita etäopetuksen taito. Lisätään alueiden diversiteettiä, yhdenvertaisuutta ja palvelujen saatavuutta tarjoamalla laadukasta instrumentin etäopetusta. Annetaan instrumentin etäopetukselle aito mahdollisuus kehittyä.

LÄHTEET

Ahonen, K. 2004. Johdatus musiikin oppimiseen. Helsinki: Finn Lectura Ab.

Arene ry. 2020. Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Verkkojulkaisu. Päivitetty 09.01.2020. Luettu 26.01.2022. <https://www.arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>

Eepos. 2022. Luettu 03.01.2022. <https://www.eepos.fi/opetusalat/taiteen-perusopetus>

Facebook. 2020. Julkaistu 16.03.2020. Musiikin etäopetus. Yksityinen ryhmä. Luettu 08.12.2021. <https://www.facebook.com/groups/199546481334521/>

Haapakoski, K., Niemelä, A. & Yrjölä, E. 2020. Läsnä etänä. Seitsemän oppituntia tulevaisuuden työelämästä. Helsinki: Alma Talent Oy.

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. painos. Helsinki: Edita Publishing Oy.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2005. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Huntus, A. 2020. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2020. Koronapandemian hyvät ja huonot seuraukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Helsinki: Eduskunta.

Jordan-Kilkki, P., Kauppinen, E. & Viitasalo-Korolainen, E. 2013. Musiikkipedagogin käsikirja. Vuorovaikutus ja kohtaaminen musiikinopetuksessa. Helsinki: Opetushallitus.

Kananen, J. 2010. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja-sarja. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kotzee, B. & Palermos, O. 2021. The Teacher Bandwidth Problem: MOOCs, Connectivism, and Collaborative Knowledge. *Educational Theory* 71 (4), 497–518.

Lehtinen, J. 2018a. Ylä-Satakunnan musiikkiopiston opetussuunnitelma. Julkaistu 14.06.2018. Luettu 25.08.2021. https://sasky.fi/wp-content/uploads/2020/04/Sasky_YI%C3%A4-Satakunnan-musiikkiopiston-opetussuunnitelma.pdf

Lehtinen, J. 2018b. Ylä-Satakunnan musiikkiopiston opetussuunnitelma lyhyesti. Julkaistu 14.06.2018. Luettu 06.10.2021. https://sasky.fi/wp-content/uploads/2020/04/Yla-Satakunnan_musiikkiopiston_opetussuunnitelma_lyhyesti.pdf

Lehtinen, J. 2020. Curriculum Vitae. Sähköpostiviesti. Luettu 06.10.2021.

Loimusalo-Lipiäinen, N. & Sallinen, S. 2021. Musiikinopetuksen etäatkaisut Suomessa. MUSE-hankkeen opettajakyselyn määrälliset tulokset. Verkkojulkaisu. Julkaistu 29.10.2021. Luettu 26.01.2022. https://www.oomc.fi/wp-content/uploads/2021/12/Musiikinopetuksen_etaratkaisut_Suomessa_maaralliset_tulokset_211028_SS.pdf

Mäkitalo, E. & Wallinheimo, K. 2012. Virtuaaliset oppimisympäristöt – Innostava oppiminen, tehokas koulutus. Helsinki: Talentum Media Oy ja tekijät.

Ojala, J. & Väkevä, L. 2006. Musiikkikasvatusteknologia ja kasvatustieteen nykyparadigma. Teoksessa Ojala, J., Salavuo M., Ruippo, M. & Parkkila, O. (toim.) Musiikkikasvatusteknologia. Espoo: Suomen musiikkikasvatusteknologian seura.

Opetushallitus. 2017. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017. Määräykset ja ohjeet 2017:12a. Verkkojulkaisu. Jul-

kaistu 20.09.2017. Luettu 02.01.2022. https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186920_taitteen_perusopetuksen_laajan_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017-1_0.pdf

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2020. Julkaistu 16.03.2020. Tiedote. Luettu 29.09.2021. <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/valtioneuvoston-linjaus-suosituksesta-varhaiskasvatuksen-esiopetuksen-perusopetuksen-lukio-ja-ammattillisen-koulutuksen-korkeakoulutuksen-vapaan-sivist>

Opetus- ja kulttuuriministeriö, Sosiaali- ja terveysministeriö, Valtioneuvoston viestintäosasto. 2020. Julkaistu 16.03.2020. Tiedote 140/2020. Luettu 29.09.2021. <https://valtioneuvosto.fi/-/10616/hallitus-totesi-suomen-olevan-poikkeusoloissa-koronavirustilanteen-vuoksi>

Ruippo, M. 2006. Verkko-opetuksen synteesi musiikinopetuksessa. Teoksessa Ojala, J., Salavuo M., Ruippo, M. & Parkkila, O. (toim.) Musiikkikasvatusteknologia. Espoo: Suomen musiikkikasvatusteknologian seura.

Ruippo, M. 2009. Musiikin etäopetus. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen, P. & Väkevä, L. (toim.) Musiikkikasvatus. Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen. Helsinki: Suomen musiikkikasvatusseura – FiSME ry.

Ruippo, M. 2015. Musiikin verkko-opetus. Yhteenvetoraportti Sibelius-Akatemian aluekehityshankkeesta vuosina 2001–2003 ja sen jälkeisestä verkko-opetuksen kehittämisestä. Lisensiaatintyö. Helsinki: Taideyliopiston Sibelius-Akatemian Musiikin Tohtorikoulun kehittäjäkoulutus, Musiikkikasvatuksen osasto.

Ruippo, M., Suonikko, J. & Vartiainen, A. (2021) Musiikinopetusta etänä: USB-mikrofoni on myös äänikortti. Riffi, 2021:2, s. 41–43.

Ryan, D. Shawn & Whitney Mayo. 2021. Music education and distance learning during COVID-19: A Survey. Julkaistu 18.06.2021. Arts Education Policy Review. Luettu 29.09.2021. <https://www.tandfonline.com.libproxy.tuni.fi/doi/pdf/10.1080/10632913.2021.1931597?needAccess=true>

Saarinen, J. 2001. Etäopetus opettajien täydennyskoulutuksessa ja etäopetuksen pedagogiset menetelmät. Akateeminen väitöskirja. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu.

Salavuo, M. 2009. Verkkoympäristöt musiikinopetuksessa -opiskelussa. Teoksessa Louhivuori, J., Paananen, P. & Väkevä, L. (toim.) Musiikkikasvatus. Näkökulmia kasvatukseen, opetukseen ja tutkimukseen. Helsinki: Suomen musiikkikasvatusseura – FISME ry.

Sallinen, S. 2021. Johdanto LoLa-järjestelmään. MUSE-hanke. Verkkojulkaisu. Julkaistu 24.8.2021. Luettu 26.01.2022. https://www.oomc.fi/wp-content/uploads/2021/09/Johdanto_LoLa-jarjestelmaan_WEB_210826_SS.pdf

Sasky, 2021a. Tietoa Saskysta. Luettu 25.08.2021. <https://sasky.fi/sasky/>

Sasky, 2021b. Ylä-Satakunnan musiikkiopisto. Luettu 25.08.2021. <https://sasky.fi/oppilaitokset/yla-satakunnan-musiikkiopisto/>

Tissari, V., Vaattovaara, V., Vahtivuori-Hänninen, S., Tella, S., Rajala, R. & Ruokamo, H. 2004. Verkko-opetuksen haasteita. Pedagogisia malleja didaktisessa verkkoympäristössä. Rovaniemi: HelLa-projekti, Kasvi-hanke, Lapin yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta, Musiikkipedagogiikkakeskus.

Tuohino, J. 2021. LoLa-testaus etenee. Verkkojulkaisu. Julkaistu 03.11.2021. Luettu 26.01.2021. <https://www.oomc.fi/2021/11/lola-testaus-etenee/>

Valli, R. 2010. Ikkunoita tutkimusmetodeihin I. Metodien valinta ja aineiston keruu: Virikkeitä aloittelevalle tutkijalle. 3. painos. Jyväskylä: WS Bookwell Oy.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa: Määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.

Vilka, H. 2021. Tutki ja kehitä. 5. painos. Jyväskylä: PS-kustannus.

WHO. 2020. Coronavirus disease (COVID-19). Julkaistu 12.10.2020. Päivitetty 13.05.2021. Luettu 29.9.2021. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/question-and-answers-hub/q-a-detail/coronavirus-disease-covid-19>

Yıldız, Y., Karşal, E., & Bağcı, H. 2021. Examining the instructors' perspectives on undergraduate distance learning music instrument education during the COVID-19 pandemic. *Journal of Pedagogical Research*, 5(2), 184–206. <http://dx.doi.org/10.33902/JPR.2021270107>

LIITTEET

Liite 1. SASKY koulutuskuntayhtymän tutkimuslupahakemus

1 (5)

SASKY koulutuskuntayhtymässä tehtävän tutkimuksen lupahakemus

Hakemus tehdään tämän ohjeen mukaisesti. Valmis hakemus tulee allekirjoittaa ja lähettää siihen oppilaitokseen, jonka kanssa asiasta on sovittu. Saskyn oppilaitosten osoitteet löytyvät sivulta sasky.fi/sasky/osoitteet/.

1) Päävastuullinen tutkimusluvan hakija

Nimi:

Osoite:

Puhelin:

Sähköposti:

Tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö:

2) Tutkimusryhmän muut jäsenet (tarvittaessa liitteenä)

Nimi:

Asema:

Tutkimuslaitos, oppilaitos tai muu yhteisö:

3) Tiedot tutkimuksesta:

- Tutkimuksen nimi
- Tutkimussuunnitelman hyväksymispäivämäärä oppi-/tutkimuslaitoksessa ja tutkimuksen hyväksyjä
- Tutkimuksen arvioitu valmistumisaika (pvm)
- Tutkimuksen taso (Väitöskirja/ Licensiaattitutkimus/ Pro gradu/ Kandidaatin tutkielma/ Ylempi AMK/ AMK/ Muu, mikä?)
- Tutkimuksen kohdealue (Ammatillinen koulutus/ Lukiokoulutus/ Musiikkiopisto/ Petäjä-opisto / Muu, mikä?)
- Tutkimuksen kohdeyksiköt
- Onko tutkimuksesta sovittu yksikön johtajan kanssa?
Tutkimuksen toteuttamisesta sovittu: pp/kk/vvvv
- Otoksen koko tai tutkittavien arvioitu tai tavoiteltu määrä:
Opiskelijoita yhteensä xx kpl, joista:

alle 16-vuotiaita (huoltajan suostumus) xx kpl

16-17 -vuotiaita (huoltajaa informoitava) xx kpl

18 vuotta täyttäneitä opiskelijoita: xx kpl

Huoltajia: xx kpl

(jatkuu)

2 (5)

Henkilöstöä: xx kpl

- Tutkimusmenetelmä(t) (Kysely/ Haastattelu/ Asiakirja-/tilastoanalyysi)/ Koeasetelma/ Havainnointi/ Toiminnallinen tutkimus/ Videointi/ Muu, mikä?)
- Taltiointi (Tutkittavien puhetta on tarkoitus tallentaa/ Tutkittavia on tarkoitus valokuvata/ Tutkittavia on tarkoitus videoida/ Muu taltiointimenetelmä, mikä?)
- Tunnistetiedot
  - Sisältääkö tutkimus henkilöiden tunnistetietoja?
  - Sisältääkö tutkimus erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvaa tietoa?
- Aineiston suunniteltu keruu-aika ja säilyttäminen
- Lyhyt kuvaus aineiston tietoturvalisesta säilyttämisestä ja hävittämisestä

4) Tutkimuksen ohjaaja

Nimi:

Nimike tai oppiarvo:

Toimipaikan nimi ja osoite:

Puhelin:

Sähköposti:

5) Tutkimusluvan hakijan ja tutkimusryhmän sitoumukset ja allekirjoitukset (tarvittaessa liitteenä)

Sitoudun siihen, että en ilmaise tutkimuksen yhteydessä käytettävissä olleita luottamuksellisia tietoja sivullisille. Edellä mainittu sitoumus tarkoittaa tutkimuksen yhteydessä saamani tietojen vaitiolo- ja salassapitovelvollisuutta. Olen tietoinen lainsäädännön, erityisesti EU:n yleisen tietosuojasetuksen ja tietosuojalain henkilötietojen käsittelylle asettamista vaatimuksista sekä vastuusta tietojen lainmukaisesta käsittelystä.

Lähetän valmiista tutkimusraportista yhden kappaleen sähköisenä Saskyn sen yksikön johtajalle, jonka kanssa on tutkimuksesta sovittu.

Kaikkien niiden henkilöiden, jotka käsittelevät salassa pidettäviin asiakirjoihin tai henkilörekistereihin sisältyviä tietoja, on annettava sitoumus tällä lomakkeella. Sitoumus on aina toimitettava alkuperäisenä (ei sähköpostilla).

Paikka ja aika:

Allekirjoitukset ja nimen selvennykset:

6) Tutkimuksen ohjaajan allekirjoitus

Paikka ja aika:

Allekirjoitus:

7) Osoite, johon päätös lähetetään

8) Liitteet

- Tutkimussuunnitelma ja lisäksi tiivistelmä, jos tekstiosa yli 10 sivua
- Eettinen pohdinta tai eettisen toimikunnan lausunto
- Tieteellisen tutkimuksen tietosuojaseloste
- Mallit tiedotuskirjeistä ja suostumusasiakirjoista
  - Tiedotuskirje tutkittaville
  - Tiedotuskirje huoltajille (kun tutkittava on alle 18-vuotias)
  - Suostumusasiakirja tutkittaville
  - Suostumusasiakirja huoltajille (kun tutkittava on alle 16-vuotias)
- Aineiston keruuseen liittyvä materiaali (tutkimuksessa kerättävät tiedot)
- Muut liitteet, mitkä?

OHJE

Allekirjoittamalla tutkimuslupahakemuksen tutkija sitoutuu tutkimuksen yhteydessä saatujen tietojen vaitiolo- ja salassapitoon eikä ilmaise käytettävissä olleita luottamuksellisia tietoja sivullisille. Lisäksi tutkija sitoutuu perehtymään lainsäädännön, erityisesti EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen ja tietosuojalain henkilötietojen käsittelylle asettamiin vaatimuksiin sekä vastuuseensa tietojen lainmukaisesta käsittelystä. Kaikkien niiden henkilöiden, jotka käsittelevät salassa pidettäviiin asiakirjoihin tai henkilörekistereihin sisältyviä tietoja, on annettava sitoumus joko hakemuslomakkeella tai saman sisältöisenä erillisellä liitteellä. Sitoumus on aina toimitettava alkuperäisenä sen oppilaitoksen toimistoon, jonka johtajan/rehtorin kanssa tutkimuksesta on sovittu (ei sähköpostilla). Oppilaitosten osoitteet löytyvät täältä: www.sasky.fi/sasky/osoitteet/

Tutkimuslupahakemukset käsitellään tyypillisesti 3-4 viikon kuluessa saapumisesta. Mikäli tutkimuksessa käsitellään erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvaa henkilötietoa (ks. Tietosuojalaki 1050/2018, 31 §), voi käsittelyaika olla pidempi. Puutteellinen hakemus tai puuttuvat liitteet viivästyttävät käsittelyä.

Tarvittavat liitteet

Tutkimuslupahakemuksen liitteenä tulee olla:

1) Tutkimussuunnitelma, jonka tutkimuslaitos on hyväksynyt ja jossa on selkeästi kuvattu tutkimuksen tarkoitus, aineiston keruu, tutkimusmenetelmät, aineiston tietoturvallinen säilyttäminen tutkimuksen aikana sekä aineiston tietoturvallinen hävittäminen tai arkistointi tutkimuksen päätyttyä. Jos tutkimussuunnitelman tekstiosa ylittää 10 sivua, tulee liitteenä olla tiivistelmä.

2) Malli suostumusasiakirjasta, mikäli suostumusperusteisuus on henkilötietojen käsittelyn laillisuusperuste tutkimuksessa. Vapaaehtoinen suostumus pyydetään tutkittavilta kirjallisesti ennen tutkimuksen aloittamista ja sen tulee olla EU:n

4 (5)

tietosuojasetuksen ja kansallisen tietosuojalain mukainen. Suostumusasiakirja on päivättävä ja sen allekirjoittavat suostumuksen antaja ja vastaanottaja. Kopio asiakirjasta on annettava suostumuksen antajalle. Suostumusasiakirjasta tulee ilmetä, mm:

- Lyhyt kuvaus tutkimuksesta ja sen tarkoituksesta
- Miten tutkittava valikoidaan tutkimukseen
- Miten tutkittavan yhteystiedot saadaan
- Tutkimuksen osallistumisen vapaaehtoisuus: Tutkittavan oikeus kieltäytyä, keskeyttää tutkimukseen osallistumisensa tai peruuttaa suostumuksensa missä tahansa tutkimuksen vaiheessa ilman, että sillä on haitallisia vaikutuksia tutkittavalle tai palvelujen saantiin. Tutkittavan pitää myös tietää, minne ilmoitus keskeytyksestä tai peruutuksesta tehdään.
- Mitä tietoja tutkittavilta kerätään
- Kuka tietoja käsittelee
- Tutkittavan tietojen suojaaminen ja sen varmistaminen, että tiedot käsitellään ja esitetään joka vaiheessa niin, että yksilökohtaiset tiedot eivät paljastu
- Kerätäänkö tietoja myös muualta, ja jos kyllä, niin millä perusteella
- Luovutetaanko tietoja tutkimusryhmän ulkopuolelle
- Siirretäänkö tietoja kolmanteen maahan
- Tutkimuksen kesto
- Miten tulokset raportoidaan ja julkistetaan
- Mitä tutkimusrekisterille tapahtuu tutkimuksen jälkeen

3) Tiedote, josta tulee ilmetä selkokieelisesti ja kohderyhmälle ymmärrettävästi, mm.

- Lyhyt kuvaus tutkimuksesta ja sen tarkoituksesta
- Tutkimuksen osallistumisen vapaaehtoisuus: Tutkittavan oikeus kieltäytyä, keskeyttää tutkimukseen osallistumisensa tai peruuttaa suostumuksensa missä tahansa tutkimuksen vaiheessa ilman, että sillä on haitallisia vaikutuksia tutkittavalle tai palvelujen saantiin. Tutkittavan pitää myös tietää, minne ilmoitus keskeytyksestä tai peruutuksesta tehdään.
- Miten tulokset raportoidaan ja julkistetaan
- Tutkittavan tietojen suojaaminen ja sen varmistaminen, että tiedot käsitellään ja esitetään joka vaiheessa niin, että yksilökohtaiset tiedot eivät paljastu

4) Selvitys henkilötietojen käsittelystä ja tietoturvasta tutkimuksessa

- Henkilötietojen käsittely tutkimuksessa on dokumentoitava ja tutkittavia on informoitava (esim. tietosuojaseloste).
- Tehtyjen ratkaisujen on oltava viranomaisten tai organisaation tietosuojavastaavan jälkikäteen tarkistettavissa.

5) Aineistonkeruuseen liittyvä materiaali (esim. kyselylomake, haastattelurunko, havainnointilomake, listaus tutkimuksessa kerättävistä tiedoista)

6) Eettinen pohdinta tai eettisen toimikunnan lausunto

5 (5)

Tutkimusprosessin eettisten näkökulmien pohdinta sisältää mm. tutkimusaiheen, tutkimusmenetelmien sekä tutkimusaineiston analyysin ja raportoinnin eettisten kysymystenarvioinnin.

Tutkittavien iän vaikutus tutkittavilta pyydettyyn suostumukseen:

Alle 15-vuotiaiden lasten ja nuorten kohdalla huoltajilta pyydetään nimenomainen suostumus oppilaitoksessa tapahtuvaan tutkimukseen osallistumiseen. Lupapyyynnön muotoileminen siten, että huoltajalla on ainoastaan mahdollisuus kieltää lapsensa osallistuminen, ei ole mahdollista. Jos huoltaja ei anna lupaa, ei kyseinen lapsi voi osallistua tutkimukseen. 15-17-vuotiaat nuoret voivat osallistua oppilaitoksessa tehtävään tutkimukseen omalla suostumuksellaan, mutta huoltajia tulee tiedottaa ennalta tutkimuksesta. Tiedotteen, suostumusasiakirjan ja muun aineiston keruuseen liittyvän materiaalin tulee tarvittaessa olla saatavana suomen lisäksi myös muilla kielillä.

Liite 2. Tarkka suunnitelma kyselystä

Lähetän musiikkiopistomme kaikkiin asiakastalouksiin tiedotuskirjeen. Kirjeessä esittelen tutkimuksen aiheen lyhyesti ja kerron toimintaperiaatteen, jolla kyselyyn voi osallistua. Halukkaat osallistujat lukevat tiedotteen (sähköpostin teksti) ja liitteenä olevan tietosuojailmoituksen. Tietosuojailmoituksen lopusta löytyy kohta, joka pitää rastia kyselyyn osallistuakseen. Lisäksi vaaditaan sähköpostiosoite, johon kyselyn linkki lähetetään. Vastaaajien muokattu word-tiedosto on suostumusasiakirja.

Kysely julkaistaan "e-lomake-editorissa", joka on TAMK:n ylläpitämä sivusto. Kyselyyn tulee suora linkki, joka lähetetään suostumuksen antajien sähköpostiosoitteisiin. Kyselyyn vastaaminen on auki 15.5.-31.5.2021 välisenä aikana. Tämän jälkeen kokoan vastaukset yhteen ja tuotan SASKY koulutuskuntayhtymälle raportin. Käytän raporttia hyödykseni opinnäytetyössäni "Kehittyvä etäopetus instrumenttiopetuksessa", joka julkaistaan helmikuussa 2022.

Kyselyn linkki: <https://lomake.tamk.fi/lomakkeet/31783/lomake.html?esikatselu=true> (avautuu vasta kyselyn auettua 15.5.2021)

Ville Koppanen 3.5.2021

Liite 3. Tiedotuskirje tutkittaville

Hei,

Suoritan Tampereen ammattikorkeakoulussa Musiikkipedagogi (YAMK) -opin-
toja. Opinnäytetyön teen aiheesta ”Kehittyvä etäopetus instrumenttiopetuk-
sessa”. Osana opinnäytetyötä tuotan kyselyn musiikkiopistomme oppilaille. Ky-
selyssä pyritään selvittämään asiakastytyvääsyyttä sekä instrumenttiopetusta
COVID-19-pandemian aikana. Vastaamalla kyselyyn pääset vaikuttamaan sii-
hen, miten musiikkiopiston toimintaa kehitetään tulevaisuudessa.

- Mikäli haluat osallistua tutkimukseen, pyydän, että luet liitteenä olevan tieto-
suojailemoituksen. Asiakirjan lopusta löytyy valinta osallistua tutkimukseen ja
kohta, johon lisätään oma sähköpostiosoite. Pyydän, että lähetät muokatun
word-tiedoston osoitteeseen: ville.koppanen@sasky.fi Lähetän osallistujille lin-
kin kyselyyn, jonka vastausaika on 15.–31.5.2021. Kyselyyn vastaaminen kes-
tää n. 10-15min.

- Jos et halua osallistua tutkimukseen, tähän viestiin ei tarvitse reagoida. Kiel-
täytymisellä ei ole haitallisia vaikutuksia tutkittavalle tai palvelujen saantiin.

Kyselyn tulokset julkaistaan syksyllä 2021, uuden lukuvuoden alkaessa.

Ystävällisin terveisin,
Ville Koppanen

Liite 4. Tietosuojailmoitus

1 (3)

Tietosuoja-asetus (679/2016) 12–14, 30 artikla

**TIETOSUOJAILMOITUS TUTKIMUKSESTA TUTKIMUKSEEN
OSALLISTUVILLE, laadittu 3.5.2021**

Tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista, eikä tutkittavan ole pakko toimittaa mitään tietoja. Tutkimukseen osallistumisen voi keskeyttää koska tahansa.

1. TUTKIMUKSEN NIMI, LUONNE JA KESTO

Tutkimuksen nimi on Ylä-Satakunnan musiikkiopiston asiakastytyväisyys- ja instrumenttiopetuskysely, kevät 2021

Tutkimus liittyy osana Ville Koppasen opinnäytetyöhön ”Kehittyvä etäopetus instrumenttiopetuksessa”. Kyselyn kesto on 15.-31.5.2021. Tutkimus on kyselytutkimus, jonka vastaukset analysoidaan. Tähän kyselytutkimukseen ei liity henkilötietoja.

2. MIHIN HENKILÖTIETOJEN KÄSITTELY PERUSTUU

EU:n yleinen tietosuoja-asetus, artikla 6, kohta 1

3. TUTKIMUKSESTA VASTAAVAT TAHOT

Tutkimuksen tekijä: Musiikkipedagogiopiskelija (YAMK) Ville Koppanen, Tampereen ammattikorkeakoulu. Henkilö on vastuussa tutkimuksen toteuttamisesta ja henkilötietojen käsittelyä koskevista säännösten noudattamisesta.

Sähköpostiosoite: ville.koppanen@sasky.fi

4. TUTKIMUKSEN TAUSTA JA TARKOITUS

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää musiikkiopiston asiakastytyväisyyttä sekä etäopetuksen tilannetta COVID-19-pandemian aikana. Tähän kysely-

(jatkuu)

2 (3)

tutkimukseen vastaaminen ei vaadi henkilötietojen antamista ja aineisto analysoidaan anonymisti. Aineistoa säilytetään tietosuojasetuksen mukaisesti tarkoin suojattuna. Aineistomateriaalia käsittelee vain tästä tutkimuksesta vastaava.

5. TUTKIMUKSEN TOTEUTTAMINEN KÄYTÄNNÖSSÄ

Tutkimukseen osallistuminen kestää kyselyyn vastaamisen ajan.

6. TUTKIMUKSEN MAHDOLLISET HYÖDYT JA HAITAT TUTKITTAVILLE

Kyselytutkimukseen osallistumisesta ei aiheudu haittaa vastaajalle. Suurimpana hyötynä tutkittaville on se, että he pääsevät antamaan vaikuttavaa palautetta musiikkiopiston toiminnasta.

7. HENKILÖTIETOJEN SUOJAAMINEN

Tutkimuksessa kerättyä aineistoa käsitellään luottamuksellisesti SASKY koulutuskuntayhtymän tietoturvakäytäntöjen mukaisesti. Tietojasi ei voida tunnistaa tutkimukseen liittyvistä tutkimustuloksista, selvityksistä tai julkaisuista.

8. TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimuksen tuloksista valmistuu selvitys musiikkiopiston omaan käyttöön sekä myöhemmin vuonna 2022 opinnäytetyö.

9. TUTKITTAVAN OIKEUDET JA NIISTÄ POIKKEAMINEN

Tutkittavalla ei ole mahdollisuutta peruuttaa suotumustansa kyselyyn vastauksen lähettämisen jälkeen, eikä vastauksia voida poistaa, koska kyselyn vastauksiin ei jää tunnisteita joiden avulla ne voisi poistaa. Tutkittavalla on oikeus tehdä valitus Tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli tutkittava katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä. (lue lisää: <http://www.tietosuoja.fi>). Tutkimuksessa ei poiketa muista tietosuojalainsäädännön mukaisista tutkittavista oikeuksista.

10. KYSELYAINEISTON SÄILYTTÄMINEN JA ARKISTOINTI

3 (3)

Kyselyaineistoa säilytetään suojatulla tavalla. Aineisto arkistoidaan tietoturvallisesti ja hävitetään 1 vuoden kuluttua kyselyn päättymisestä (31.5.2022).

11. REKISTERÖIDYN OIKEUKSIEN TOTEUTTAMINEN

Jos sinulla on kysyttävää oikeuksista, voit olla yhteydessä tutkimuksen tekijään.

SUOSTUMUS TIETEELLISEEN TUTKIMUKSEEN

Minua on pyydetty osallistumaan kyselytutkimukseen ”Ylä-Satakunnan musiikkiopiston asiakastyytyväisyys- ja instrumenttiopetuskysely”. Olen perehtynyt tutkimusta koskevaan tiedotteeseen (tietosuojailmoitus) ja olen saanut riittävästi tietoa tutkimuksesta ja sen toteuttamisesta. Ymmärrän, että tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Minulla on oikeus olla osallistumatta tai peruuttaa suostumukseni tutkimukseen. Siitä ei aiheudu minulle kielteisiä seurauksia.

X Olen perehtynyt tutkimusta koskevaan tiedotteeseen ja tietosuojailmoitukseen. Vahvistan osallistuvani tutkimukseen vapaaehtoisesti ja annan luvan edellä kerrottuihin asioihin. Mikäli tutkittava oppilas on alle 15-vuotias, annan suostumukseni tutkimukselle. Kyselyn voi halutessaan täyttää yhdessä oppilaan kanssa. 15–17-vuotiaat oppilaat voivat itse halutessaan osallistua kyselyyn itsenäisesti.

Sähköpostiosoite, johon kyselyn voi lähettää:

Liite 5. Kyselylomake

1 (10)

PERUSTIEDOT

Sukupuoli:

- Poika
 Tyttö
 Jokin muu/En halua vastata

Oppilaan ikä:

- 0–6 vuotta
 7–12 vuotta
 13–18 vuotta
 19 vuotta tai vanhempi

Opiskelun kesto:

- 0–1 vuotta
 2–4 vuotta
 5 vuotta tai enemmän

OPISKELU MUSIIKKIOPISTOSSA

1. Onko lapsenne opiskelu vastannut omia odotuksianne?

- Kyllä
 Ei

Jos vastasit ei, miksi ei ole vastannut?

2. Onko mielestänne opiskelu vastannut lapsenne odotuksia?

- Kyllä
 Ei

Jos vastasit ei, miksi ei ole vastannut?

3. Haluaisitteko muuttaa jotain lapsenne soittimen opetuksessa?

- Kyllä
 Ei

Jos vastasit kyllä, mitä haluaisit muuttaa?

(jatkuu)

2 (10)

4. Haluaisitteko muuttaa jotain musiikkiopiston muussa toiminnassa? Kyllä
 Ei
 Jos vastasit kyllä, mitä haluaisit muuttaa?
5. Toivoisitteko enemmän kommunikointia opiston ja opettajien suunnalta? Kyllä
 Ei
 Jos vastasit kyllä, miksi haluaisit enemmän kommunikointia?
6. Lukukausimaksu on sopivan hintainen. Kyllä
 Ei
 Jos vastasit ei, miksi ei ole sopivan hintainen?

OPPILAS MUSIIKKIOPISTOSSA

(1=Erittäin huono/ei tärkeä, 5= Erittäin hyvä/tärkeä)

1. Miten arvioitte lapsenne saamaa instrumenttiopetusta?

- 1
2
3
4
5

2. Kuinka tärkeänä pidätte säännöllistä harjoittelua?

- 1
2
3
4
5

3. Kuinka tärkeänä pidätte rauhallista harjoittelutilaa kotona?

- 1
2
3
4
5

4. Kuinka hyvät ovat mahdollisuutenne valvoa kotona harjoittelua?

- 1
2

- 3
- 4
- 5

5. Oletteko saaneet hyvin tietoa ja palautetta lapsenne tasosuorituksista?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

OPETTAJA MUSIIKKIOPISTOSSA

(1=Erittäin huono/ei tärkeä, 5= Erittäin hyvä/tärkeä)

1. Miten arvioitte opettajan osuutta oppilaan opiskelumotivaatiossa?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

2. Kuinka tärkeänä pidätte lukukausien alussa tehtävää henkilökohtaista opetus-suunnitelmaa?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

3. Miten arvioitte opettajan yhteydenpitoa koteihin?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

4. Kuinka tärkeänä pidätte joustavaa työskentelyä (esim. aikataulut tai etäope-tus)?

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

5. Opettajan kanssa kommunikointi on sujuvaa

- 1
- 2
- 3

4
5

HALLINTO MUSIIKKIOPISTOSSA

(1=Erittäin huono/ei tärkeä, 5= Erittäin hyvä/tärkeä)

1. Miten arvioitte toimiston palveluja?

1
2
3
4
5

2. Miten arvioitte toimitiloja ja opetusvälineitä?

1
2
3
4
5

3. Kuinka tärkeänä pidätte tasosuorituksia?

1
2
3
4
5

4. Kuinka tärkeänä pidätte päättötodistuksen saamista?

1
2
3
4
5

5. Miten arvioitte toimiston yhteydenpitoa koteihin?

1
2
3
4
5

6. Miten arvioitte rehtorin yhteydenpitoa koteihin?

1
2
3

4
5

7. Miten arvioitte musiikkiopiston suoriutuneen tiedottamisesta COVID-19-pandemian aikana?

1
2
3
4
5

Mikäli sinulla on ollut etäopetusta instrumenttiopetuksessa ENNEN COVID-19-pandemiaa, vastaa seuraaviin kysymyksiin:

(1=Erittäin huono/ei tärkeä, 5= Erittäin hyvä/tärkeä, - = ei ole ollut opetusta)

1. Opiskelu sujuu hyvin

-
1
2
3
4
5

2. Etäopetus on miellyttävää

-
1
2
3
4
5

3. Oppilaan työmäärä on sopiva

-
1
2
3
4
5

4. Oppilas suoriutuu läksyistä hyvin

-
1
2
3
4
5

6 (10)

5. Oppilas hallitsee etäopetusvälineiden ja -tapojen käytön (mm. Teams, Meet, Zoom, mikit, kamerat)

-
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

6. Opettaja hallitsee etäopetusvälineiden ja -tapojen käytön

-
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

7. Oppilaalla on käytössään riittävät/sopivat työvälineet

-
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

8. Oppilas on kiinnostunut käyttämään tietoteknisiä välineitä osana opetusta

-
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

9. Oppilas oppii nopeasti uusien tietoteknisten opetustapojen käytön

-
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

10. Äänen ja kuvan laatu on hyvä

-
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

11. Musiikkiopisto tukee etäopetusta (mm. välineet ja ohjeistus)

-

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

12. Etäopetus on hyvä lisä perinteiseen lähiopetukseen

-

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Etäopetus instrumenttiopetuksessa COVID-19-pandemian AIKANA

(1=Erittäin huono/ei tärkeä, 5= Erittäin hyvä/tärkeä)

1. Opiskelu sujuu hyvin

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

2. Etäopetus on miellyttävää

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

3. Oppilaan työmäärä on sopiva

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

4. Oppilas suoriutuu läksyistä hyvin

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

5. Oppilas hallitsee etäopetusvälineiden ja -tapojen käytön (mm. Teams, Meet, Zoom, mikit, kamerat)

- 1

- 2
- 3
- 4
- 5

6. Opettaja hallitsee etäopetusvälineiden ja -tapojen käytön

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

7. Oppilaalla on käytössään riittävät/sopivat työvälineet

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

8. Oppilas on kiinnostunut käyttämään tietoteknisiä välineitä osana opetusta

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

9. Oppilas oppii nopeasti uusien tietoteknisten opetustapojen käytön

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

10. Äänen ja kuvan laatu on hyvä

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

11. Musiikkiopisto tukee etäopetusta (mm. välineet ja ohjeistus)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

12. Etäopetus on hyvä lisä perinteiseen lähiopetukseen

- 1
- 2
- 3

4
5

Etäopetus instrumenttiopetuksessa COVID-19-pandemian JÄLKEEN (=tulevaisuus):

(1=Erittäin huono/ei tärkeä, 5= Erittäin hyvä/tärkeä)

1. Etäopetus on hyvä lisä perinteiseen lähiopetukseen

1
2
3
4
5

2. Musiikkiteknologian opiskelua pitää lisätä

1
2
3
4
5

3. Osallistuisin erilliseen musiikkiteknologian opetukseen

1
2
3
4
5

4. Haluan oppia lisää sovellusten käyttöä (Zoom, Teams, Meet)

1
2
3
4
5

5. Haluan oppia Zoom Q2n-4K:n käyttöä (halukkaille jaettu kamera/mikrofoni)

1
2
3
4
5

6. Haluan oppia soiton äänittämistä

1
2
3
4

10 (10)

5

7. Haluan oppia soittovideoiden editoimista

1

2

3

4

5

8. Haluan oppia julkaisemaan omaa soittoani nettiin (esim. youtube, face, instagram, snapchat)

1

2

3

4

5

Liite 6. Eettinen pohdinta

Eettinen pohdinta, Ylä-Satakunnan musiikkiopiston asiakastyytyväisyys- ja instrumenttiopetuskysely, kevät 2021

Tutkimus noudattaa Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettisiä suosituksia. Suositukset on julkaissut Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto (Arene ry).

Tutkimuksessa otetaan huomioon:

- Hyvä tieteellinen käytäntö (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2012/TENK 2012)
- Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettisen ennakoarvioinnin Suomessa (Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019/TENK 2019)
- Tieteenala- ja ammattialakohtaiset eettiset normistot
- Avoin tiede ja tutkimus-toimintamalli
- Tutkittavan kohteluun ja oikeuksiin, erityisesti tietoon perustuvaan suostumukseen osallistua ja tai olla osallistumatta tutkimukseen
- Tilanteeseen, missä alaikäinen on tutkittavana
- Henkilötietojen käsittelyyn tutkimuksessa
- Yksityisyyden suojaan tutkimusjulkaisussa
- Tutkimusaineistojen avoimuuteen
- Hyvä taiteellinen käytäntö (esim. tekijänoikeuksien kunnioittaminen sekä plagioinnin ja hyväksyttävän lainaamisen ero)
- EU:n tietosuojasetus
- Tietosuojalaki
- Tekijänoikeuslaki
- Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta

Vastuu hyvän tieteellisen käytännön noudattamisesta kuuluu ensisijaisesti tutkittavalle itselleen, mutta myös ohjaajille ja korkeakoulun/tutkimusyksikön johdolle. Tutkimusta, myös opinnäytetyötä, tehdessä on oltava rehellinen huolellinen, avoin ja kunnioitettava muiden tutkijoiden työtä. Tutkimus toteutetaan suunnitelmallisesti. Mahdolliset rahoituslähteet on ilmoitettava ja tutkimuksessa noudatetaan hyvää henkilöstö- ja taloushallintoa.

Parkanossa 3.5.2021

Ville Koppanen

Liite 7. Viranhaltijapäätös

1 (2)

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

Yleissivistävän koulutuksen johtaja

§

Vireillepanija

Asia

Tutkimusluvan myöntäminen Ville Koppaselle

Selostus

Ville Koppanaen suorittaa TAMK:issa ylempää ammatikorkeakoulututkintoa, johon sisältyy tutkimuksellinen osuus. Koppanen on toimittanut tarvittavat hakemukset ja dokumentit tutkimuslupahakemuksensa tueksi. Tutkimus kohdistuu

Ylä-Satakunnan musiikkioäpiston oppilaisiin ja heidän huoltajiinsa.

Tutkimuksella halutaan selvittää mitkä ovat suurimmat haasteet musiikin etäopetuksessa tällä hetkellä.

Perustelut

Tutkimustuloksia voidaan hyödyntää Ylä-Satakunnan musiikkiopiston toiminnan kehittämisessä entistä paremmin

vastaamaan oppilaiden tarpeita.

Päätös

Päätän myöntää opistojen va rehtorille Ville Koppaselle anomuksesta luvan opinnäytetyöhön liittyvän tutkimuksen tekemiseen Ylä-Satakunnan musiikkiopiston oppilaille ja heidän huoltajilleen. Tutkimuksen teossa on huolehdittava tutkimushenkilöiden tietosuojan toteutumisesta.

Pekka Simberg

Yleissivistävän koulutuksen johtaja

Jakelu

Ville Koppanen

Anja Kakkuri

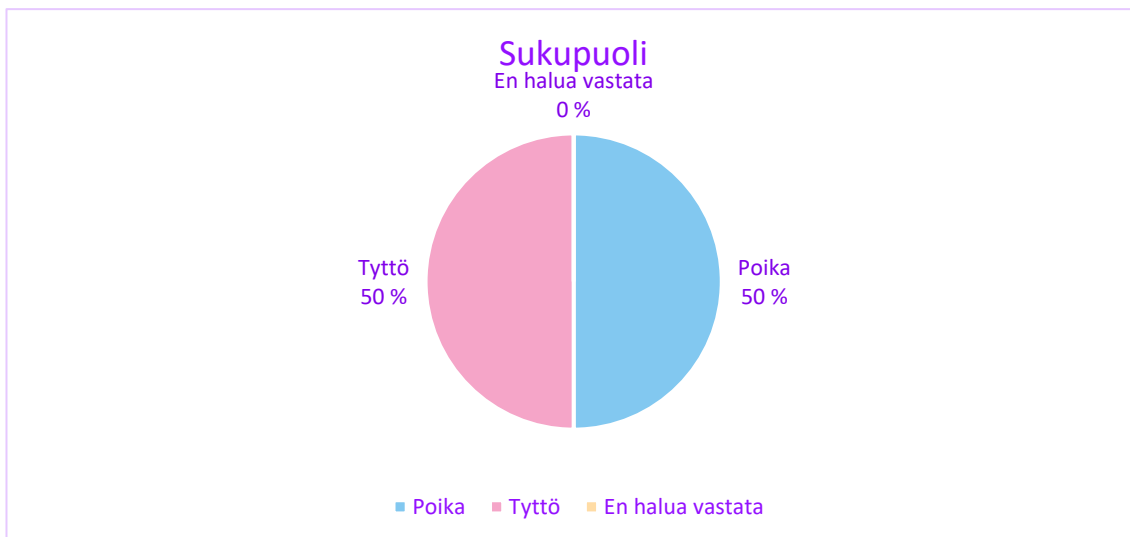
(jatkuu)

2 (2)

Ritva Lahtinen
Yhtymähallitus
Antti Lahti

Liite 8. Kyselylomakkeen vastausten sukupuolijakauma

Kyselyn perustiedot, sukupuoli (kevät 2021)

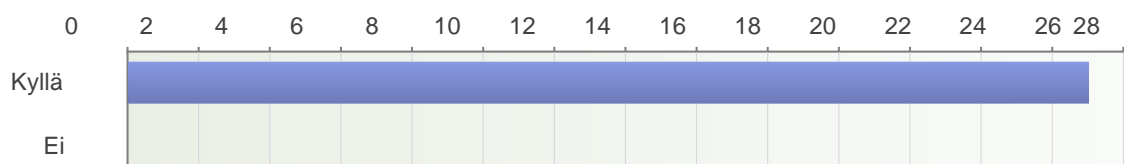
Liite 9. Musiikkiopiston asiakastyytyväisyyskysely, toukokuu 2015

1 (9)

Musiikkiopisto asiakastyytyväisyys, toukokuu 2015 - Perusraportti

1. Onko lapsenne opiskelu musiikkiopistossa vastannut omia odotuksianne?

Vastaajien määrä: 27

2. Perusteluni

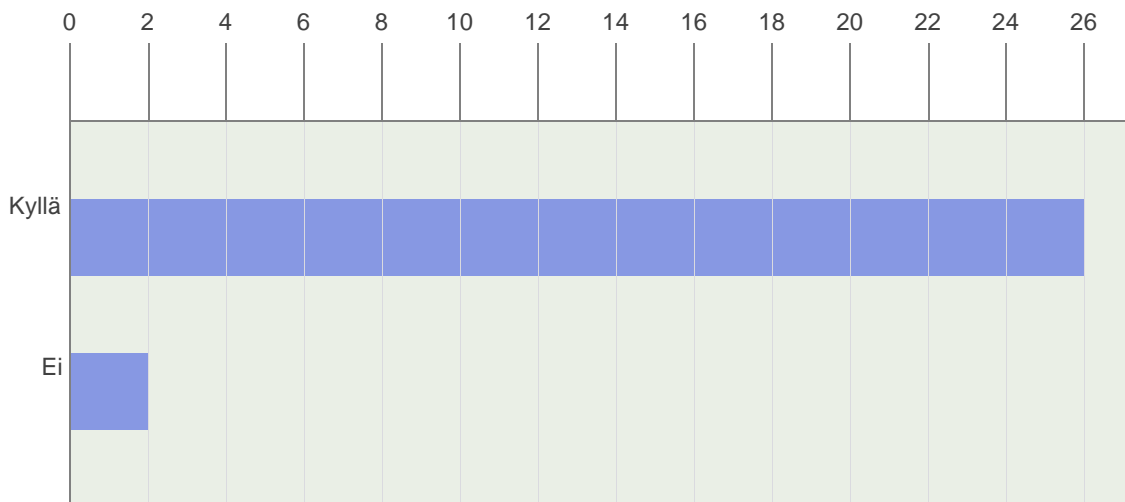
Vastaajien määrä: 10

- Lapsemme tuntien musiikin opiskelu on ollut juuri hänen näköistään. Soiton opetus on ollut innostavaa ja lapsi on lähtenyt mielellään soittamaan.
- Lapsi menee mielellään soittotunnille ja on innostunut musiikista.
- Oppinut soittamaan, oppinut tuntemaan nuotit,
- Molemmat lapsemme ovat saaneet hyvää opetusta ja ovat edenneet mukavasti soitto-opinnoissaan.
- Pääasia, että lapsi tykkää lähteä tunnille ja kehitystä tapahtuu. Soittokappaleet pianolle ovat olleet sopivan haastavia kehitykselle.
- En ole itse opiskellut musiikkiopistossa, ei erityisiä odotuksia. Muuta kuin, että soitto-taito karttuisi ja kiinnostus ja motivaatio säilyisi. Tämä on tilanne toistaiseksi.
- Hyvät opettajat ja opetus, kaikki toimii!
- olen tyytyväinen opetukseen
- Opiskelu on edennyt kohtalaisesti, vaikka opiskelijan motivaatio onkin välillä kateissa.
- kolmella lapsellani kyllä, yhdellä ei sujunut opettajan kanssa. Teorian takia loppui kahdella lapsellani soitto-harrastus...

(jatkuu)

3. Onko mielestänne opiskelu musiikkiopistossa vastannut lastenne odotuksia?

Vastaajien määrä: 27

Perusteluni

Vastaajien määrä: 11

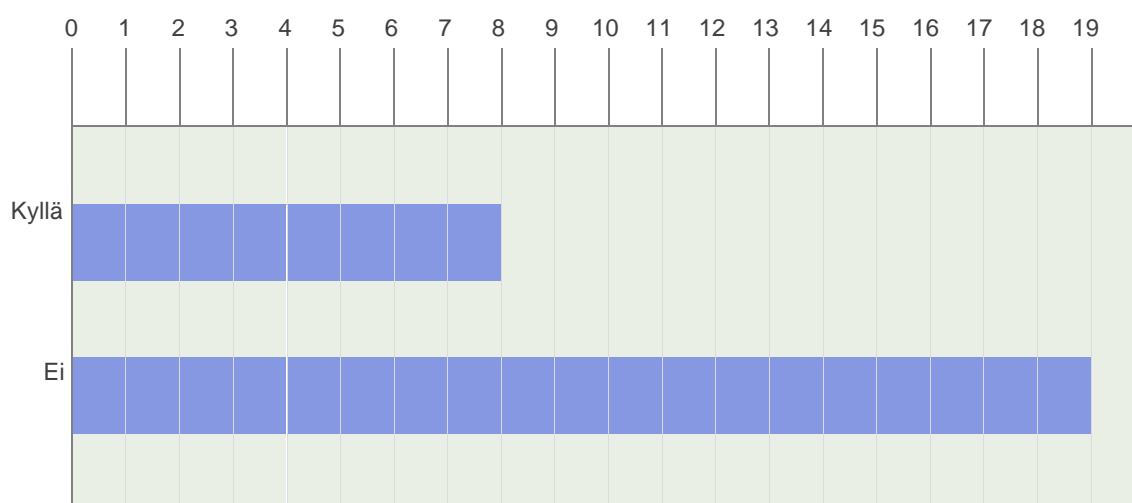
- Soitonopetus on ollut mieleistä. Teoriasta lapsi ei odottanut eikä oletanut mitään.
- Ei ole ollut ennakkoon odotuksia
- Menee ainakin soittotunneille mielellään, teoritunnit ei niin kiinnostavia.
- Lapset ovat oppineet uusia taitoja ja soittotaidot ovat edenneet.
- Saanut haastavia kappaleita soitettavaksi, josta pitää.
- Nuori soittaja ehkä toivoisi selkeää palautetta missä on onnistunut, edistynyt. Kannustusta ja myös selkeitä ohjeita kotiharjoitteluun. Välillä väsähtämistä harjoitteluun. Yleisesti kuitenkin lapsi tuntuu olevan kiinnostunut opiskelusta, tyytyväinen.
- Ovat pitäneet opettajista ja menevät mielellään tunneille!
- Lapsen mielenkiinto kohdistui yksinomaan rumpusetin soittamiseen. Marimbaharjoittelut saivat motivaation lopahtamaan. Myös rudimenttien harjoittelu oli tuskallista, vaikka ymmärsikin niiden tarpeellisuuden. Harjoittelun ilo ja sen kautta motivaatio katosivat.
- Lapseni tykkää erityisesti soittotunneista
- Vaikea sanoa mitkä lapsen odotukset ovat ja miten lapsen antamaan kritiikkiin opetuksesta pitäisi suhtautua. Suurin hankaluus opiskelussa lienee kuitenkin teoriaopiskelun laahaaminen jäljessä jolloin myös soitonopiskelu vaikeutuu.

3 (9)

Eihän murrosiässä olevan lapsen kanssa mikään ole helppoa enkä missään nimessä halua syyllistää opettajia. He tekevät parhaansa siitä huolimatta, vaikka opiskelu on välillä tuskaista taaperrusta ja motivaation etsimistä. - Lapseni nauttii opiskelusta

5. Haluaisitteko muuttaa jotain lapsenne saamassa soitonopetuksessa?

Vastaajien määrä: 27

6. Perusteluni

Vastaajien määrä: 11

- Harjoitteluun tuntien välissä voisi opettaja kannustaa positiivisella tavalla enemmän, jotta lapsen soittoinnostus kantaisi tuntien välissäkin.
  - teorialunteihin jotain'piristystä'
  - Kaikki sujuu tällä hetkellä mallikkaasti. Oppilas haluaisi yhteissoittoihin mukaan esimerkiksi harjoitukset kerran kahdessa viikossa.
  - Olisi hyvä saada opettajalta palautetta lapsen soitonopiskelusta, haasteista tai onnistumisista ym. opiskelun sujumisesta yleensä.. Kyseessä 11-v koululainen. Ohjeita kotiin, kuinka voi olla tukena opiskelussa
  - Tämä toimii!
  - Tämän hetkinen sijaisopettaja voisi kertoa enemmän kuinka lapsen soitto-tunnit menee, ettei kysyttäessä vastaus ole pelkästään hyvin.
- Kyllä. Yhteissoitto oli mielekästä, ja edelleen porukassa soittaminen motivoi hurjasti, sellaista voisi olla enemmän. Lapsen ja etenkin nuoren motivaation

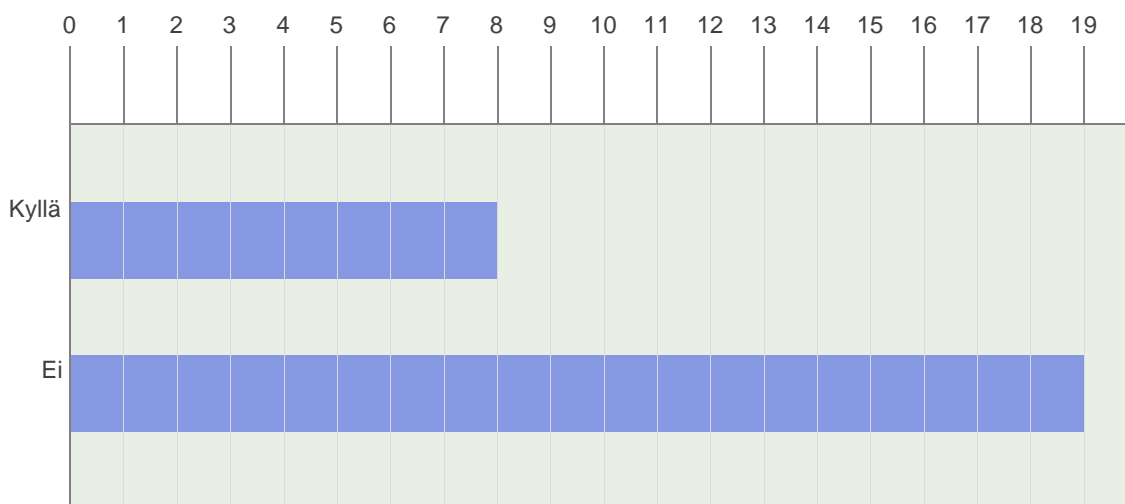
4 (9)

ylläpitäminen on mielestämme tärkeämpää kuin opetussuunnitelman noudattaminen.

- Mahdollisuus orkesterisoittoon INOssa ja omat soittotunnit mus.opistossa ovat loistojuuttu!
- Soittotunnin pituus saisi olla kestoaltaan pidempi, jotta hitaammin oppivat lapset pysyisivät myös perässä. Mahdollisuus tukiopeutukseen???
- Huonona näen teoriaopetuksen ja soitonopetuksen käsi kädessä kulkemisen puutetta. Esimerkiksi silloin, kun teoriaopetuksessa voi tulla ikäänkuin välivuosi ryhmäkokojen pienentyessä keskeyttämisten ja muiden syiden vuoksi.
- Pitäisi olla vaihtoehto sellaisille lapsille, joilla on erityisvaikeuksia, mutta haluja opetella soittamista. Musiikin teoria on yhdestä lapsestani todella vaikeaa ja raskasta. Hän ahkeroi ankarasti selvitäkseen jokapäiväisistä kouluhommistaan luki ja keskittymisvaikeuksien takia. Hän myös nauttii soittamisesta ja soittelee ahkerasti soittoläksyjään. Olemme nyt siinä tilanteessa, että jos teoriaa ei voi jättää kokonaan pois on lapseni pakko lopettaa soittaminen.

7. Haluaisitteko muuttaa jotain musiikkiopiston muussa toiminnassa?

Vastaajien määrä: 27

8. Perusteluni

Vastaajien määrä: 10

- Yhteissoittoa voisi ottaa teoriassa (Ikaalinen) hieman vähemmän, ja teoriassa voisi aikaa sitten käyttää oikeasti aikaa enemmän myös kirjan opiskeluun, joka on teoriaa varten pitänyt hankkia. Yhteissoitto on siis ok asia,

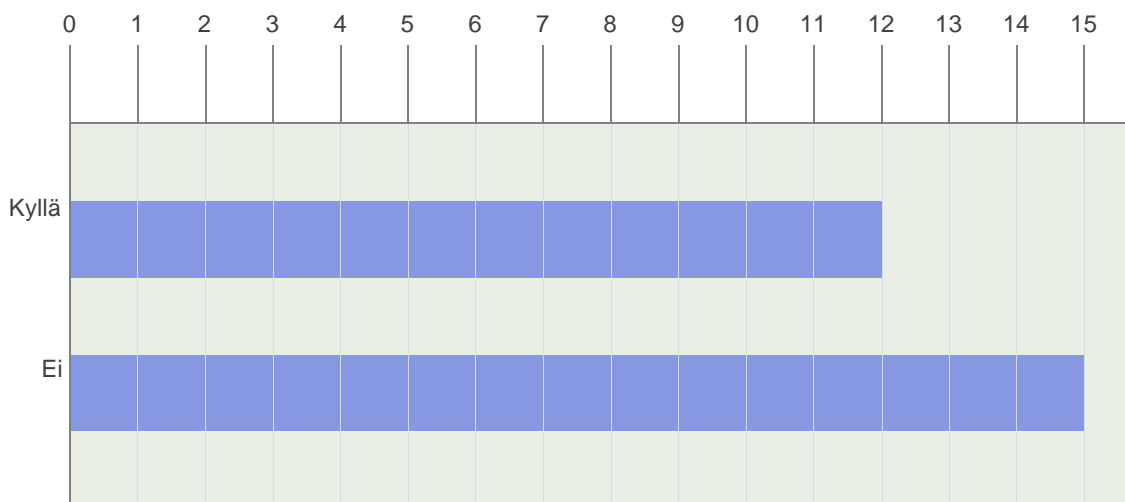
5 (9)

- siinä teoriaa yhdistetään käytäntöön. Mutta on turhauttavaa katsella melkein tyhjää kirjaa, jossa on vain muutamia rustauksia... Ja toinen näkökulma, jos kirjaa ei käytetä, niin miksi sellainen sitten hankitutaan teoriaopintoihin??? Ja kun kerran opettajan opetusmenetelmät ovat erilaisia, niin miksei sitten selkeästi niitä metodeita käytetä ja jätetä kirjaa hankkimatta ja opiskella asioita vain vihkorustauksin. Siinä pohdittavaa... Musiikin teorian opettamiseen kun kerran on käytössä monia tapoja... Tyhjät kirjat voivat hämmentää myös teoriaopiskelijoita... Enkä ole kyllä kuullut syksypuolella kertakaan teorian kotiläksyistä, lukuun ottamatta valmistautumista kokeeseen...
- Ikaalisten teoriaopetuksen tarkistusta. Lapsi ei ole vielä aloittanut teoriaa, on edessä tulevana vuonna. Vanhemman sisaruksen melkein käyttämättömät kirjat ovat tallessa, jos kirjat hankitaan, toivottavasti niitä käytetään.
- Konsertteihin rentoutta, tms esim joskus "kahvikonserttina". Muutama kokenut soittaja voisi esim kertoa yleisölle soittoharrastuksesta, mikä on saanut jatkamaan, mitä musiikinopiskelu on antanut.
- Kaikki pelaa!
- En ole nähnyt kahden vuoden aikana lapseni soittaessa yhtäkään henkilökoht. opetussuunnitelmaa sekä mistään taso/kurssi suorituksista mitään paperia tai keskustelua meidän vanhempien kanssa
- Joskus musiikkopistolla oli omia kesäleirejä, joiden "voimalla" jaksoi lukuvuoden ahkerointia paremmin.
Sellaiset olisivat varmaan kysytyjä edelleenkin.
Tiedottamista voisi parantaa. Esim. teoriaryhmien aikatauluista voitaisiin tiedottaa sähköpostitse, jotta ei tarvitsisi rampata katsomassa kotisivuja. Opiskelut aloittaville pitäisi olla jonkunlainen infotilaisuus: millainen tutkintorakenne on, mitä opiskelijalta edellytetään ym. En ole itse ollut musiikkiopistossa, joten minulla ei ollut mitään hajua musiikin opiskelusta. Kotisivuiltakaan ei löytynyt mitään tällaista tietoa. Ei voi olettaa, että kaikki vanhemmat tietävät nämä asiat ennestään.
- Teoriassa pitäisi käydä perusteellisemmin asioita läpi eikä soittaa niin paljon...
- Toivoisin viulunsoiton opiskeluun materiaalia, esim. jotain oppikirjaa jota voisi kotiopiskelussa käyttää. Olisin siitä valmis maksamaan ja nyt olenkin opettajalta asiaa tiedustellut ja kysynyt häneltä vinkkejä kirjoista, mikä tai mitkä tässä opiskelun vaiheessa olisivat sopivia.
Vastausta en ole valitettavasti saanut ja selvitän asian muuta kautta ja hankin sitten opiskelumateriaalia saamieni tietojen pohjalta.
- Teoria. Tiedän monia lapsia, jotka ovat jättäneet soittamisen pelkästään teoria vuoksi, muuten olisivat jatkaneet harrastustaan... ja nyt tarkoitan ihan normaalisti koulussa pärjääviä.

9. Toivotteko enemmän vanhempainiltoja, vanhempainvartteja yms?

Vastaajien määrä: 27

10. Perusteluni

Vastaajien määrä: 16

- Monta kertaa on näin, että vanhemmat eivät ehdi näkemään opettajaa juurikaan ja soiton edistyminen jää lapsen puheen varaan. Kuulumiset voi nykyään vaihtaa "matalan kynnyksen periaatteella", jos lasta pääsee vieämään tai hakemaan. Ei olisi myöskään hassumpi idea mennä kauden puolivälissä käymään tunnilla mukana, niin kuulumiset voisi vaihtaa siinä. Jos tällainen tunti ei onnistu, niin nykYTEKNOLOGIAN aikana opettaja voisi antaa vaikka sähköiset kuulumiset kauden puolivälissä (ei kuormittaisi opettajaakaan ylimääräisesti liikaa kuin kerran puolessa vuodessa) ja vanhemmat antaisivat vastauksensa tms...
- Jos opettajalla ja vanhemmalla ei ole mahdollisuutta tavata lukuvuoden aikana, niin vaikka sähköinen palaute kauden puolivälissä opintojen edistymisestä ym. voisi olla paikallaan. Vanhemmatkin tietäisivät, missä mennään muutenkin kuin lapsen puheiden ja soiton kautta.
- kuitenkin 'vaan' harrastus
- Jossain vaiheessa lukuvuotta voisi olla jokin yhteinen tilaisuus vanhemmille, jossa voisi keskustella ja kysellä. Itse lapsena soittaessani, soitonopettaja järjesti hänen oppilaidensa vanhemmille kerran vuodessa ns vanhempainillan. Myös kotiin päin palaute olisi hyvä asia. Esim. pitäisikö harjoitella enemmän, mitä asioita pitäisi huomioida harjoittelussa, mihin pitäisi kiinnittää huomiota jne. Varsinkin nuorempien oppilaiden kohdalla voisi olla hyvä.

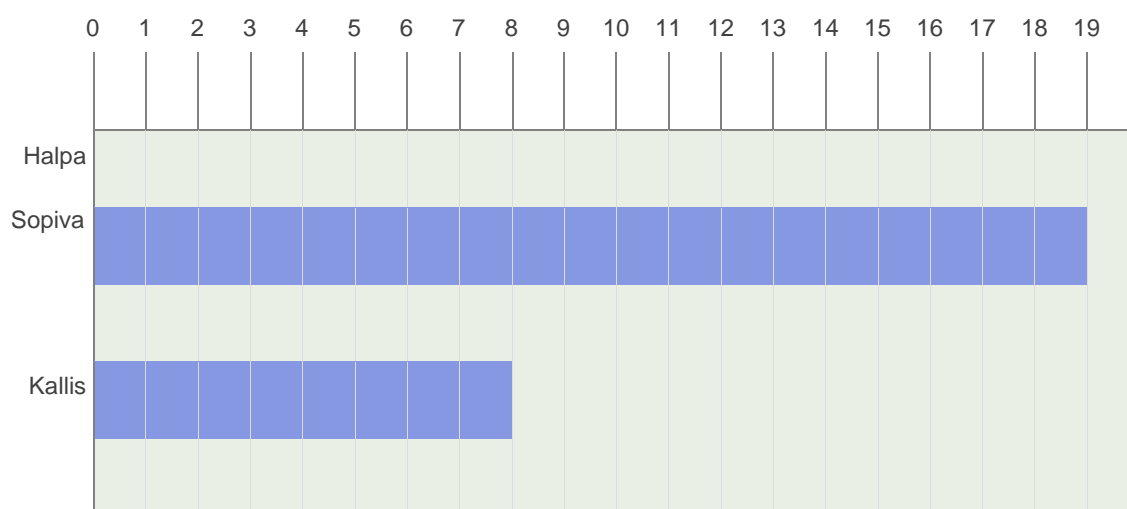
7 (9)

- Palaute olisi kiva saada suoraan vanhemmille
- Opettajilta ei saa palautetta muuten kuin itse kysymällä. Olisi ehkä kiva olla enemmän "kartalla" lapsen opinnoista.
- Vanhempain vartti tai vaikka pieni puhelinpalaveri kerran lukukaudessa
- Säännölliset vanhempainvartit soitto-open ja vanhempien kanssa olisi tervetulleita!!
- Palautetta saa suoraan , kun kysyy.
Ehkä voisi olla 1-2 tapaamista vanhempien kanssa, jossa kuulisi lapsen soiton edistymisestä opettajalta. Toki tämän voi kysyä soittotunnin yhteydessäkin.
- Emme ole olleet tietoisia esim henk.koht. opetussuunnitelmasta.
- KS. edellinen kohta.
- Opettajalta olen saanut hyvin informaatiota.
- Opettajaan on helppo ottaa yhteyttä, jos jokin asia mietityttää.
- Joku tapaaminen opettajan ja lapsen vanhempien välillä olisi tosi hyödyllinen. Näin myös vanhemmat tietäisivät paremmin opiskelun etenemisestä ja mihinkä asioihin pitäisi kiinnittää huomiota.

Vanhempainvartteja ei ole juurikaan pidetty. Osasyynä lienee tällä hetkellä opettava sijaisopettaja. - Selkeä kansankielinen esite riittäisi.

11. Pidättekö lukukausimaksua halpana, sopivana vai kalliina?

Vastaajien määrä: 27

12. Perusteluni

Vastaajien määrä: 7

- Sopivan suuruinen maksu, kun tunteja on kuitenkin riittävästi lukukaudessa.
- Ei kommentoitavaa.
- On se isolle perheelle, jossa monta lasta soittaa aika kova maksu varsinkin kun asutaan 40 km päässä ja pitää kuljetella.
- Opettajat ammattilaisia.
- Kertamaksuna tuntuu kalliilta, mutta kun jakaa sen soittotuntien määrään niin ei niin kallis.
- Koska joudumme maksamaan koko maksun itse, eli emme saa kunnan osuutta maksuihin.
- Lapseni ovat soittaneet vuosia, eikä heistä kestäen koskaan tule ammatiltaan soittajia. Aika iso raha on vuosien saatossa mennyt soittoharrastukseen, joka katkean teorian vaikeuteen...

13. Opiskelija musiikkiopistossa: (Asteikko 5 = erittäin hyvä/tärkeä, 1= erittäin huono/ei tärkeä) Vastaajien määrä: 27

	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Miten arvioitte lapsenne saamaa soittonopetusta?	1	1	0	7	18	27	4,48
Kuinka tärkeänä pidätte säännöllistä harjoittelua?	2	0	0	4	21	27	4,56
Kuinka tärkeänä pidätte rauhallista harjoittelutilaa kotona?	2	0	1	7	17	27	4,37
Kuinka hyvät ovat mahdollisuutenne valvoa harjoittelua kotona?	1	0	8	6	12	27	4,04
Kuinka tärkeänä pidätte musiikin perusteiden/teorian kotitehtävien suorittamista?	3	0	3	11	10	27	3,93
Oletteko saanut hyvin tietoa ja palautetta lapsenne tasosuorituksista/kurssitutkinnoista?	2	4	6	10	5	27	3,44
Yhteensä	11	5	18	45	83	162	4,14

14. Opettaja musiikkiopistossa: (Asteikko 5 = erittäin hyvä/tärkeä, 1= erittäin huono/ei tärkeä) Vastaajien määrä: 27

	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Miten arvioitte opettajan osuutta oppilaan opiskelumotivaatiossa?	1	2	0	6	18	27	4,41
Kuinka tärkeänä pidätte lukukausien alussa tehtävää henkilökohtaista opetussuunnitelmaa?	0	3	3	10	11	27	4,07
Miten arvioitte opettajan ja toimiston yhteydenpitoa koteihin?	1	2	7	9	8	27	3,78
Oletteko saanut kylliksi tietoa teorian opiskelusta?	6	7	4	6	4	27	2,81
Yhteensä	8	14	14	31	41	108	3,77

15. Musiikkiopisto: (Asteikko 5 = erittäin hyvä/tärkeä, 1= erittäin huono/ei tärkeä) Vastaajien määrä: 27

	1	2	3	4	5	Yhteensä	Keskiarvo
Miten arvioitte musiikkiopiston toimiston palveluja?	0	3	7	6	11	27	3,93
Miten arvioitte musiikkiopiston toimitiloja ja opetusvälineitä?	0	2	3	18	4	27	3,89
Oletteko saanut kylliksi tietoa musiikkiopiston päättötodistuksesta?	6	3	9	8	1	27	2,81
Oletteko saanut kylliksi tietoa musiikkiopiston muusta toiminnasta, esim. konsertit ja vanhempainyhdistykset?	0	7	5	8	7	27	3,56
Kuinka tärkeänä pidätte musiikkiopiston tasosuorituksia/kurssitutkintoja?	1	1	4	14	7	27	3,93
Kuinka tärkeänä pidätte musiikkiopiston päättötodistuksen saamista?	3	1	3	9	11	27	3,89
Yhteensä	10	17	31	63	41	162	3,67

AVOIN KOMMENTTIKENTTÄ**Onko lapsenne opiskelu vastannut omia odotuksianne? Jos vastasit ei, miksi ei ole vastannut? (3kpl)**

- Luulin, että on selkeämpiä välietappitavoitteita, joihin pyritään.
- Opettajan kanssa kommunikointi ei ole toiminut ja oppiminen on ollut heikkoa
- Teorian osalta ei.

Onko mielestänne opiskelu vastannut lapsenne odotuksia? Jos vastasit ei, miksi ei ole vastannut? (4kpl)

- Muuten kyllä, mutta pitempään jatkuessa vaativuus/ raskaus on nuoren hieman yllättänyt.
- Soittopäivä ja teoria osui samalle päivälle. Myös koulussa vastaava päivä oli raskas. Kokonaisuus vaikutti motivaatioon ja jaksamiseen kun kulkemista ja odottelua tuli lähes kohtuuttomasti.
- Hän varmaan luuli, että harjoittelematta oppii.
- Hän oli aluksi innokas, mutta sitten alkoi kokemaan, että ei osaa mitään. Emme saaneet tukea asiassa esimerkiksi kirjaan tehtävien tukimerkintöjen muodossa.

Haluaisitteko muuttaa jotain lapsenne soittimen opetuksessa? Jos vastasit kyllä, mitä haluaisit muuttaa? (3kpl)

- Tahtoisin palautetta, jos lapsen opiskelussa on haasteita tai palautetta myös jos sujuu hyvin.
- Enemmän lapsilähtöisyyttä, kannustavaa otetta, tilanteenlukutaitoa
- Soitinharjoituskappaleet voisivat toisinaan olla vaativampia.

Haluaisitteko muuttaa jotain musiikkiopiston muussa toiminnassa? Jos vastasit kyllä, mitä haluaisit muuttaa? (7kpl)

- Viestintä jo melko hyvää, mutta vielä voisi parantaa.
- Kun korona hellittää, toivoisin uusia tuulia oppilaskonsertteihin ja oppilaiden yhteisöllisyyteen. Ehkäpä pelkän oman soittimen konserttien lisäksi voisi järjestää esim. pienten soittajien konsertteja.
- Vaikka sillä että teoria olisi eri päivänä soittotunnin kanssa. Ehkä sillä järjestelyllä voitaisiin helpottaa päivää, jos koulussakin sattuu olemaan pitkä päivä ja päivään sisältyy paljon odottelua.
- Kaipaisin enemmän tiwroa musiikin hahmotuksen opetuksesta ja sen rakenteesta.
- Enemmän kommunikointia vanhempien kanssa, jos jokin asia ei tunnu toimivan tai jos vaikuttaa siltä, että lapsi ei asioita ymmärrä
- Teoriaopetuksen olisi hyvä olla vähän tavoitteellisempaa.
- Teoriaopetus mielenkiintoisemmaksi.

(jatkuu)

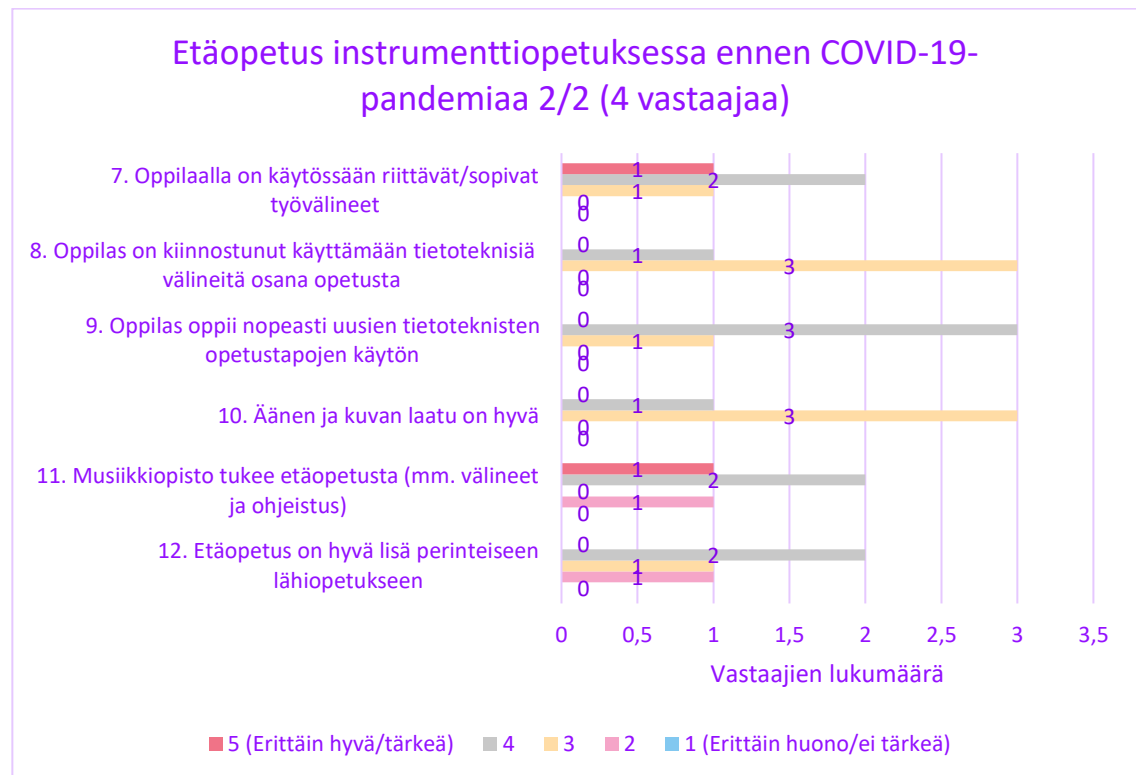
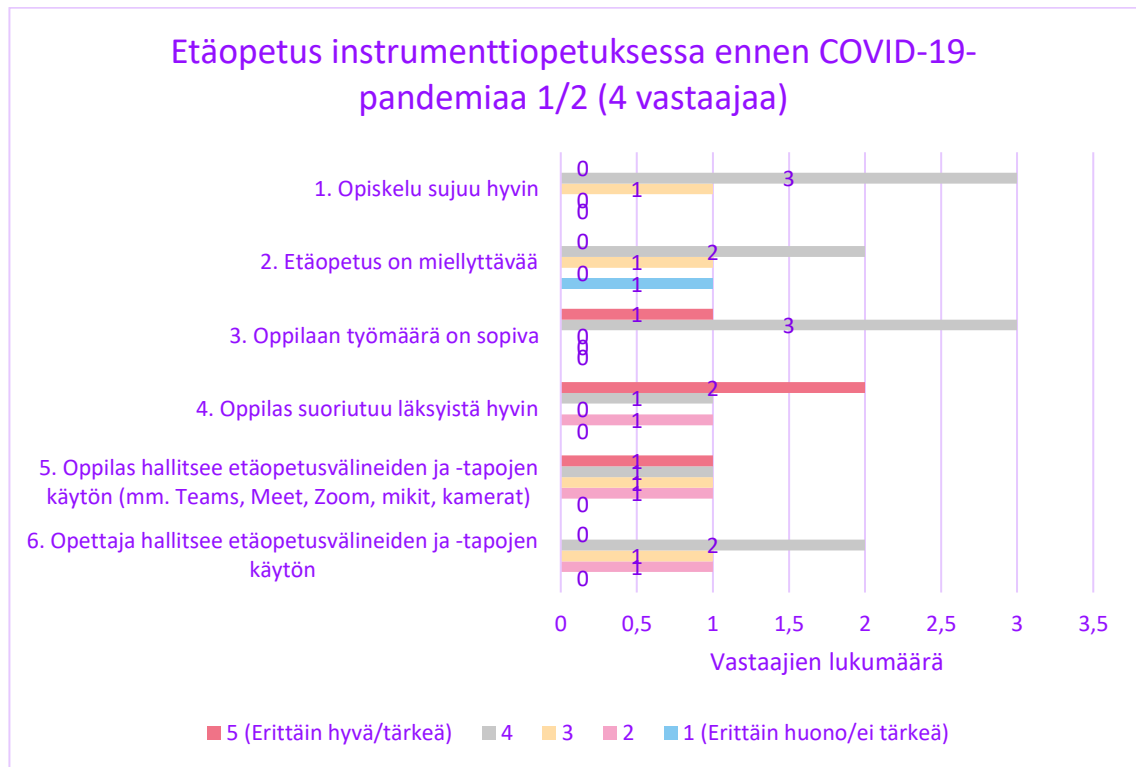
Toivoisitteko enemmän kommunikointia opiston ja opettajien suunnalta? Jos vastasit kyllä, miksi haluaisit enemmän kommunikointia? (4kpl)

- Opejen kanssa ok, opistolta määrä kohtalainen, laadussa parantamista. Joistain asioista opetkin tietämättömiä.
- Että edes joskus kerrottaisiin miten lapsella sujuu.
- Jos oppimistavoitteet eivät edisty, olisi siitä hyvä tietää. Ehdotuksia vaikka siihen, miten voi lasta tukea ja opastaa.
- Haluaisin hieman enemmän tietoa oppilaan musikaalisesta edistymisestä.

Lukukausimaksu on sopivan hintainen. Jos vastasit ei, miksi ei ole sopivan hintainen? (8kpl)

- kiva olisi edullisempi :)
- Tuntuu aika korkealta kun loppupeleissä tunteja ei ole kovin montaa/kausi.
- Pienipalkkaiselle tekee suuren kiven rahapussiin.
- Vastasin ei, koska mikäli lapsia on useampi, on maksu melko suuri kerralla maksettavaksi. Olisi hienoa, jos eräpäivä ei olisi niin pian tai jos maksun saisi kahteen erään.
- Ymmärrän, että lapsen saama yksilöopetus maksaa, mutta toki se iso summa on maksettavaa kerralla.
- Monilapsiselle perheelle vähän liian kallis.
- Onhan hinta aika kova varsinkin pienituloisille.
- Lukukausimaksu tuntuu nykyisellään aika korkealta.

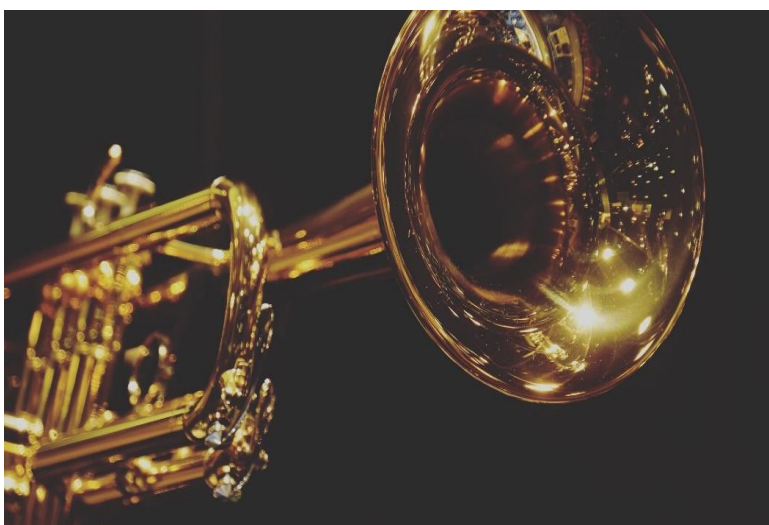
Liite 11. Etäopetus ennen COVID-19-pandemiaa

Liite 12. Ennakkoraportti, elokuu 2021

1 (5)

Ylä-Satakunnan musiikkiopiston asiakastyytyväisyys- ja instrumentin etäopetus-
kysely keväällä 2021, ennakkoraportti

- **Asiakastyytyväisyys**
- **Oppilas, opettaja ja hallinto musiikkiopistossa**
- **Etäopetus ennen COVID-19-pandemiaa ja sen aikana**
- **Tulevaisuus, pohdinta ja kehitysehdotukset**

(tästä liitteestä poistettu kyselylomakkeen tulokset toiston vuoksi)

(jatkuu)

POHDINTA:

Kyselyn toteutus

Musiikkiopistossa oli keväällä 2021 kirjoilla 250 oppilasta. Heistä kyselyyn lopulta vastasi 20. Kyselyn vastausprosentti jäi alhaiseksi sen ollessa vain 8 % kaikista oppilaista. Tutkija Ville Koppanen lähetti alkuperäisen kyselyyn osallistumistiedotteen lisäksi kolme muistutusviestiä. Tämän lisäksi SASKY koulutuskuntayhtymän Yleissivistävän koulutuksen johtaja Pekka Simberg lähetti asiakkaille kaksi kutsua vastata kyselyyn. Selvitin musiikkiopistossamme tehtyjä aiempia kyselyitä ja kävi ilmi, että tämän kyselyn vastausprosentti on samaa luokkaa kuin aiemmissakin kyselyissä (8–15 %).

Kyselyn perustiedot

Kyselyyn saatiin kattava jako tyttöjen ja poikien vastauksiin, 50 % kumpiakin. Tällä kertaa kysely ei tavoittanut kaikkein nuorimpia vastaajia ollenkaan (0–6-vuotiaat). Ala-asteikäisiä (7–12-vuotiaat) vastaajia oli 5kpl. Yli 19-vuotiaita tai vanhempia vastaajia 5kpl. Suurin osa (13kpl) vastaajista oli nuorisoa (13–18-vuotiaat). Oli hyvä, että saatiin vastaajiksi sekä vasta-alkajia (0–1 vuotta soittaneet) että pidemmän aikaa soittaneita (5 vuotta tai enemmän soittaneet). Suurin osa vastaajista (11kpl) oli soittanut 2–4 vuotta musiikkiopistossa.

Asiakastyytyväisyys musiikkiopistossa

Asiakkaiden ja heidän huoltajiensa odotukset musiikkiopistossa opiskelusta ovat täyttyneet hyvin. Soittimien opetus sujuu hyvin, eikä siihen haluta juurikaan muutosta. Musiikkiopiston muuhun toimintaan halutaan muutosta, mm. musiikin hahmotusaineisiin toivotaan tavoitteellisempaa, mielenkiintoisempaa ja avoimempaa otetta. Kaikki palautteet sivulla 6. Kommunikointi opiston ja opettajien puolelta toimii hyvin. Parantamisen varaa olisi siinä, että vanhemmat voisivat paremmin tietää lastensa edistymisestä. Lukukausimaksujen suuruuteen oltiin eniten tyytymättömiä. Monen vastaajan mielestä se on liian suuri.

Oppilas musiikkiopistossa

Erittäin hyvää palautetta tuli lasten saamasta instrumenttiopetuksesta. Vastaajat pitivät säännöllistä harjoittelua erittäin tärkeänä (kyselyn isoin keskiarvo 4,85). Toisaalta hajontaa alkoi tulemaan siinä, miten vastaajat kokivat kodin rauhallisen

harjoittelutilan tärkeyden. Hieman yli puolet vastaajista pystyvät valvomaan harjoittelua joko erittäin hyvin tai hyvin. Lasten tasosuorituksista vastaajat kokivat saaneensa tietoa ja palautetta hyvin (ka 3,35).

Opettaja musiikkiopistossa

Kaikkien vastausten keskiarvo oli 4 tai yli sen (melko hyvä). Vastaajat kokivat opettajan roolin todella tärkeäksi oppilaan motivaatioon liittyen. Opettajan kanssa kommunikointi koettiin erittäin hyväksi, muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta.

Hallinto musiikkiopistossa

Vastausten keskiarvot olivat tässäkin osuudessa melko hyviä. Merkittäviä hajontoja ei vastauksissa esiintynyt. Tärkeimpänä nostona oli Covid-19 Pandemian aikainen tiedotus, josta tuli paras keskiarvo (4,4).

Etäopetus instrumenttiopetuksessa ennen COVID-19-pandemiaa

Kyselyyn vastanneista vain 4 oli saanut etäopetusta ennen pandemian alkamista. Näitä tuloksia ei ole relevanttia tai miellyttävää analysoida sen enempää vastaajien vähyyden vuoksi. Yleisilmeestä voisi päätellä sen, että opiskelu kyllä sujuu ja työmäärä on sopiva, mutta esim. välineistö ja laatu eivät ole kunnossa.

Etäopetus instrumenttiopetuksessa COVID-19 Pandemian aikana

Tässä kysymyssarjassa hajontaa tuli vastauksiin aika paljon. Vastaajat kokivat, että sekä oppilas että opettaja hallitsevat etäopetuslaitteiston ja -välineistön melko hyvin. Etäopetuksen kokivat melko huonoksi tai erittäin huonoksi 4 vastaajaa. Oppilailla on käytössä sopivat työvälineet (ka 4,1) sekä musiikkiopisto tukee etäopetusta (ka 4,1).

Etäopetus instrumenttiopetuksessa COVID-19 Pandemian jälkeen

Tämän sarjan kysymyksiin tuli kaikkein eniten hajontaa. Myös vastauksen 3 (ei hyvä eikä huono) ilmaantuvuus oli korkea. Keskiarvot olivat kaikissa kysymyksissä melko maltillisia, n. 3. Tästä kysymyssarjasta kannattanee ehkä enemmänkin katsoa yleistä trendiä: osa oppilaista pitää etäopetuksesta ja osa ei yhtään.

--

Tulevaisuudessa kannattaa ehdottomasti vuosittain kysyä ja tarkastella asiakastytyväisyyttä. Mittareina kannattaa käyttää samanlaisia tai -kaltaisia kysymyksiä, jotta vertailua pystyy tekemään. Kyselyn ajankohta oli ilmeisesti huono: Reilu vuosi takana pandemiaa sekä kevään lopussa lähetettyyn kyselyyn tuli vastauksia todella vähän. Voisikohan kyselyn linkittää tulevaisuudessa jatkoilmoittautumisen yhteyteen? Tällöin vanhemmat olisivat joka tapauksessa tekemisissä

4 (5)

asian kanssa ja se ei vaatisi erikseen niin paljoa. Kysely voisi olla tulevaisuudessa lyhyempi, esim. vastausten antamiseen menisi max. 5min aikaa. Vastauksia voisi tulla paljon enemmän. Vastausprosentin nostamiseksi voisi laittaa arvonnalla jakoon joitain palkintoja?

Musiikin hahmottamisen kehittämistä tulee jatkaa. Tulevaisuudessa voisi kokeilla erilaisia toteutusmuotoja: perinteinen lähiopetus, etäkurssin mahdollisuus pitkämatkalaisille, alkeis- ja muha1 toteutettuna oman instrumenttiopettajan kanssa, etätoteutuksen hyödyntäminen muiden Pirkanmaan musiikkiopistojen kanssa (esim. syventävä muha, osallistujia vähän per musiikkiopisto).

Asiaksmaksuista tuli kohtuullisen paljon palautetta, että ne ovat liian suuria. Tähän voisi auttaa se, että vanhempia informoitaisiin vuosittain siitä, miten vuosjärjestelmä toimii sekä miten prosentit jakautuvat kulujen suhteen valtiolle, kunnille sekä asiakkaille. Olemme tällä hetkellä edullisin oppilaitos Pirkanmaalla lukukausimaksujen suhteen.

Eeposta voisi hyödyntää tulevaisuudessa enemmän palautteen annossa. Jokaiselta soittotunnilta ei varmasti tarvitse antaa kirjallista palautetta, mutta voisi kokeilla esim. neljännesvuosittain tehtävää lyhyttä palautetta eepokseen? Vanhempia voisi myös rohkaista olemaan aktiivisemmin yhteydessä omaan opettajaan, mikäli on kysyttävää opintojen kulusta. Henkilökohtaisten opintosuunnitelmien tekoa kannattaa jatkaa ja siitä kannattaa informoida vanhempia.

Kyselystä kävi ilmi, että asiakkaat ovat erittäin tyytyväisiä saamaansa opetukseen. Tästä voi päätellä, että musiikkiopistossa on töissä erittäin päteviä, innostavia ja asiansa osaavia opettajia. Tasosuorituksista saatava palaute kannattaa tulevaisuudessakin antaa tilaisuudessa suullisesti sekä kirjallisesti eepokseen.

Asiakkaat kokivat Covid-19 Pandemian aikaisen tiedotuksen erittäin hyväksi. Tiedotusta annettiin sähköposteilla, tekstiviesteillä, nettisivuilla sekä Facebook-sivuilla. Tulevaisuudessakin nopeasti reagoitaviin tilanteisiin kannattaa käyttää s.posti + tekstiviesti-yhdistelmää.

Pandemian aikana annettava etäopetus jakoi hieman vastaajia. Suurin osa oli tyytyväisiä esim. laitteisiin ja siihen että musiikkiopisto tukee etäopetusta.

Kyselyn vastausprosentin ollessa melko alhainen, ei voi tehdä mitään isoja linjauksia tämän kyselyn pohjalta. Tämä kysely kuitenkin antaa hieman osviittaa siitä, mitä asiakkaamme ajattelevat mm. etäopetuksesta. Opistossamme on käytössä erittäin laadukkaat etäopetusvälineet oppilaille, opettajille on tulossa omat

5 (5)

lapparit sekä laadukas Zoom-sovellus on tulossa käyttöön syksyllä 2021. Mielestäni etäopetusta kannattaa tulevaisuudessakin jatkaa ja kehittää. Se voi olla tulevaisuudessa jopa valttikortti meidän musiikkiopistollemme, jossa etäisyydet ovat pitkiä ja asiakkaista käydään kilpailua. Musiikkiteknologiaopetuksen tarjoaminen oppilaillemme voisi tuoda lisää kiinnostavuutta opintoihin. Se mahdollistaisi entistä paremmin oppilaita ilmaisemaan itseään musiikillisesti esim. somessa, jossa monet heistä toimivat.

24.8.2021

Ville Koppanen